

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NISSUMSKE
ÅRBØGER

1961

Nissumske årbøger

UDGIVET AF

NØRRE NISSUM SEMINARIUMS
ELEVFORENING

UNDER REDAKTION
AF

Tove Slot Pedersen (III kl.)

Kristian Madsen (26)

Poul Jeppesen (43)

Aksel Bjørnkjær (53)

Gunner Eriksen (43)

(ansvarshavende)

1961

CHRISTENSENS BOGTRYKKERI

STRUER 1962

INDHOLD

ÅRET, DER SVANDT	
Af rektor <i>E. Høgel</i>	5
KAREN HEJBØL	
Af fru rektor <i>E. Høgel</i>	9
FORSTANDER A. KROGSØE (NISSUMPORTRÆT)	
Af <i>R. P. Sørensen</i> (20)	11
REPARASJONER!	
Af <i>Steffen Steffensen</i> (23)	18
INDTRYK FRA EN TYSKLANDSTUR	
Af <i>Erik Bendtsen</i> (III kl.)	19
KIRKEN PÅ BAKKEN	
Af <i>Kaj Henningsen</i> (I kl.)	25
SPANIENSTUR 1961	
Af <i>Mogens Tarp Madsen</i> (IV kl.)	28
NISSUMIT I THULE	
Af <i>Knud Nørby</i> (59)	34
MINUTPORTRÆTTER	38
FOTOMONTAGE	
Ved lektor <i>Sv. E. Abrahamsen</i> (39)	40-41
DIMISSION 1961	
Tale af rektor <i>E. Høgel</i>	42
ÅRETS DIMITTENDER	
Ved <i>Gunner Eriksen</i> (43)	47
AF ÅRETS DAGBOG	
Ved <i>J. Søndergaard Jacobsen</i> (06)	52
REGNSKAB	54
FORENINGSMEDDELELSER	55

Året, der svandt

Tale ved årsmødet
september 1961

Af rektor E. Høgel

ELEVERNE må vel være noget af det vigtigste ved et seminarium. Med hensyn til *kvantitet* har der ingen vanskeligheder været. Totalsummen i øjeblikket ligger på ca. 450. Tilgangen har været god og stammer væsentligt fra de samme kredse, som altid har sendt os de unge. Hvor meget Herning seminarium har betydet, er ikke let at sige. Der kommer stadig elever hertil fra Herning og dens nabosogne, såvel som fra andre seminariebyer. Vi har nu tre parallelklasser overalt undtagen på de to øverste trin. Foreløbig bliver vi nok ikke standset af ministeriet i udviklingen hen imod et gennemført tresporet seminarium. Vi har sænket klassekvotienten fra 36 sidste år i første klasse til 30 i år. Der vil vi gerne blive, så længe lærermanglen er slem. Derefter vil vi gerne ned på 24, om ellers der kan skaffes økonomisk udvej derfor. Arbejds-mæssigt og pædagogisk er det det mest for-svarlige.

Kvaliteten af elevmaterialet ved Danmarks seminarier som helhed har jo i den senere tid været genstand for debat offentligt. Vi mener her at turde sige, den er den sædvanlige. Mærkeligt nok kan den svin-ge lidt fra årgang til årgang og fra klasse til klasse, men sådan har det altid været. Inden den offentlige diskussion om dette emne kom op, fik vi at vide, at der i københavnske indercirkler herskede den opfat-telse, at vi tog underlødigt materiale ind. Derfor bad jeg samtlige cen-sorer sige mig deres indtryk. Desværre har vi ikke censorer mere i alle fag, og alle censorer virker heller ikke lige overbevisende på mig. Ikke desmindre afviste de alle – og nogle meget stærkt med direkte brod mod København – at der var noget om beskyldningen. Den sæd-vanlige ros er heller ikke udeblevet, der lyder på »Her bliver der be-stilt noget. Det kan man mærke«. Jeg tror ikke, vi bliver det mindste

selvglade ved at høre sligt. Der er nemlig gode grunde for at undgå det. For det første må vi sige, at der smutter trods alt fisk med i land under lovbefalet mindstemål. Det kunne den gamle eksamensordning forøvrigt heller ikke hindre. Vi passer på, det bedste vi kan, og har så det naturstridige håb, at de vil vokse en smule efter landsætningen. Det sker virkelig, de gør det.

For det andet er vi os klart bevidst, at vi har et mål udover dette at producere fagligt-teknisk dygtige lærere og lærerinder. Når vi som mennesker arbejder med og for de unge, eksisterer vi både i humanisme og materialisme, selvfølgelig, men vi nægter at anerkende dem som ledestjerner. Der vælger vi betlehemsstjernen og er valgt af den, hvorfor Gud ikke blot eksisterer i vore forestillinger om ham, men er, om alle mand var døde. Vi tror på »åndemagterne i det himmelske« – og derfor kommer vi altid til kort, er altid de skyldige. Det er opbyggeligt, siger Kierkegaard – og jeg vil føje til: Det er sandt og ydmygende.

Lærerne er vel det næstvigtigste ved et seminarium. Allerførst må jeg der nævne, at vi har været ramt af sygdom. Lektor Hansen, der endnu var timelærer, har i år måttet træde helt udenfor på grund af sygdom.

Lektor Christensen har haft sygeorlov i adskillige måneder, men er nu – meget småt – begyndt igen. Lektor Hejbøl har mistet sin hustru.

Alt dette er tab – for eleverne, for kollegerne, for helheden, foruden naturligvis en byrde for det enkelte hjem.

Adjunkt Poul Hansen rejste fra os til Haslev gymnasium fra sommerferien, hvad der satte os i en gruelig nød, fordi faget tysk ved sygdom og bortrejse fra at stå stærkt besat her blev helt svækket. Det blev en drøj forsommer med megen angst. Vi fik i høj grad brug for skolens mottoes anvisning på bøn og arbejde og anvendte begge efter evne. Vi fik da også dækning – midt i en mangeltid – og er meget taknemmelige for det. Pastor Rudolf Møller, der kom fra Nørre Sundby, er lærer i kristendomskundskab og tysk. Cand. mag. Anna Andersen blev ligeledes lærer i tysk. Hun er dimitteret med kristendomskundskab som hovedfag og tysk som bifag fra Københavns universitet. Bent Pedersen og hustru Inge, begge uddannet på Ranum, kom efter årskursus i gymnastik hertil. Han har gymnastik og historie. Hun gymnastik og tysk.

Karen Borregaard, dimittend herfra 1961, hjælper os i F. klasserne. Husholdningslærerinde ved Nr. Nissum højskole, frk. Mortensen, hjælper os i år med undervisning på linie i dette fag. Således blev vi hjulpet – og, tror vi, hjulpet godt.

Efter at aflønning for overtimer er blevet overmåde dyr, er det blevet nødvendigt at gå igang med overvejelser om ansættelser af yderligere lærerkræfter, især i faget dansk. Det kniber også for os, som arbejder her, at holde til presset. Men dermed er vi ved det tredje nødvendige ved et seminarium:

Bygninger må der til, både lærerboliger, byggegrunde til lærerboliger og undervisningslokaler. Med den nye undervisningsbygning skulle vi kunne klare behovet for undervisningslokaler efter den nugældende uddannelses krav, hvis vi kunne flytte faget biologi ud i egne lokaler. Det er vedtaget at restaurere de gamle, men det er kun en nødtørftig løsning. Daværende statskonsulent Helveg Petersen besøgte os i januar. Han kasserede lokalerne som for små. Det havde han lettere ved, tænker jeg, end som minister at skaffe os nogle andre, men jeg har dog spurgt ham forleden, om han vil støtte en ansøgning om udbygning. Biologiens lokaler vil netop kunne afgive de fornødne rum til pædagogik, metodik og måske skolecentral. Får vi ikke disse lokaler dertil, vil vi skulle skaffe andre. Vi underviser i øjeblikket i tre kælderrum under mandskollegiet Troja. Jeg venter at måtte inddrage dem til sovesal for mænd efter 1. februar 1962, hvor situationen værelsmæssigt tegner sig meget mørk. Tilsvarende regner jeg med at måtte inddrage det nuværende gamle fysiklokale til sovesal for piger. Vi er frygteligt bagefter med byggeriet. Det hævner sig nu i vinter. Privat bygges der en del værelser her omkring, og andet planlægges, således også 12 værelser på Ll. Krogsgaard, som er købt, men det slår ikke til, selv om det er en hjælp. 14 værelser over den nye køkkenfløj og et lignende antal i et nyrestaureret Akropolis skulle have været for hånden, men er altså ikke nået. Borgens pensionat er også for lille til at magte opgaven, som det ville være ønskeligt. Der spiser i øjeblikket ca. 150. Forholdene er ikke gode til flere. Således er her stadig spænding på. Forretningsføreren vil vist indrømme mig, at det er tungt at slæbe med. Lærerne vil sikkert også godkende, at en lettelse ville være rar, selv om vi nu på mange måder ret snart vil få meget gode kår. Det glemmer vi slet ikke. Ll. Krogsgaards køb vil sikkert skaffe os byggegrunde til lærerboliger, og der er af herværende lærere lagt billet ind om en række byggegrunde allerede. Bare villaerne allerede lå der, så vi havde nogle lejligheder fri til benyttelse. Østre skole er ligeledes lovet solgt til et konsortium af lærere her ved seminariet. Der vil blive en lærerlejlighed, et par elevlejligheder, ca. 18 elevværelser og nogle undervisningslokaler, når engang der er bygget om. Også det truer med at komme for sent ind i billedet, dog bedre sent end aldrig.

Til sidst skal jeg så kort nævne, at statskonsulentens inspirerende besøg her i januar satte tanker i gang vedrørende den uddannelseslov, som det nye skolebillede kræver af seminarierne. Et udvalg af lærere her udarbejdede et skitseforslag til en sådan ny læreruddannelse. Det er indsendt til de diverse myndigheder i mange eksemplarer og har fået en god modtagelse mange steder. Det lader realeksamen danne forudsætning for optagelse. Derefter en første del på to år, efterfulgt af en treårig anden del. Studenter skal have en etårig førstedel og en treårig andendel.

For folk, der ikke har realeksamen, dem fra plov og gryde, skal vi måske så til at tænke os et toårigt realeksamenskursus oprettet. Det vil altså altsammen stille nye krav til lærerkræfter, undervisningslokaler og kollegier. Derfor opmagasineres de 5 tdr. land til byggegrund for undervisningslokaler, som vi håber at tilbytte os fra præstegården, og som ligger lige nord for vore undervisningsbygninger.

Utvivlsomt vil efter min mening rektor Kampmann beholde ret i sin formodning om, at en del af det elevmateriale, vi i dag godt kan danne til skikkede lærere, til sin tid under en sådan kommende ordnings øgede krav, næppe vil slå til begavelsesmæssigt. Vil der så kunne blive elevmateriale nok til at dække behovet for lærere?

Det forbliver et åbent spørgsmål. Kvalitetsforringelse vil i alt fald ikke så være en udvej, der kan anbefales.

Karen Hejbøl

DET var med vemod, vi modtog budskabet om fru lektor Hejbøls død søndag formiddag den 17. september. Flagene gled langsomt på halv, og vi blev ganske stille i bevidstheden om, at det lange og strenge sygeleje, vi havde været vidner til, nu havde nået sin afslutning. Hvor vi undte fru Hejbøl hvilen efter de mange søvnløse nætter, og hvor havde hun længtes efter den. Det kom klart til udtryk i en af salmerne, fru Hejbøl havde ønsket sunget ved begravelsen: »Jeg ved mig en søvn i Jesu navn«, hvor det hedder i et af versene: »Jeg ved mig en aftentime god og længes vel somme tider, når jeg er af rejsen træt og mod, og dagen så tungtsomt skrider«. Det var i sandhed tunge dage, der måtte slides, een ad gangen gennem fem lange år. Men afslutningen kom smukt: husets unge døtre var hjemme alle fire. Omsorgsfuldt og kærligt havde de plejet deres mor, så ofte de kunne gøre sig fri dertil. Søndag aften fulgte vi fru Hejbøl i kapellet, mens kirkeklokkerne ringede solen ned.

Fru Karen Hejbøl blev født i Ansager den 29. april 1899 som datter af sognefoged Carl Nielsen. Hun uddannede sig til lærerinde på Aarhus seminarium, hvorfra hun dimitteredes i 1920. Efter nogle års ansættelse i Vester Assels fulgte en lærerindegerning i Billum. Men sin egentlige gerning udførte fru Hejbøl som husmoder i sit hjem ved Nørre Nissum seminarium, hvortil hun ankom efter sit bryllup med lektor Hejbøl i 1928. Herfra fulgte fru Hejbøl levende og interesseret med i, hvad der foregik på seminariet og i sognet. Fru Hejbøl var meget velorienteret på skolevæsenets område. I husholdningsforeningen har fru Hejbøl sat sig et minde ved, gennem en årrække, at lede en studiekreds. Det er mit indtryk, at fru Hejbøl satte en ære i at forberede dette arbejde dygtigt og grundigt, og som arvtager af det har jeg

ofte modtaget råd og vejledning og nydt godt af den besindige og kloge indsigt, fru Hejbøl i så høj grad besad. Hun var desuden velbevandret i litteraturen og havde meget at dele ud af, når vi sad i fortrolig samtale. Da fru Hejbøl var syg størstedelen af den tid, jeg kendte hende, fik jeg rig lejlighed til at beundre den viljestyrke, hun ejede, og hvormed hun så længe som muligt gennemførte sit hverv i hjemmet, sine spadsereture, sin kirkegang og besøgene i lærerhjemmene. Endnu i sommer nåede hun at besøge sine døtre i Brædstrup og Nørre Sundby, og så snart vejret var godt, flyttedes sygestolen ud på verandaen eller ned i haven. Sin glæde over kunst og musik bevarede fru Hejbøl til det sidste.

Under indtryk af en radioudsendelse i rækken »Åndelig visesang« om Harboøresangbogen (d. 17. novbr. d. å.), som jeg lige har aflyttet, kan jeg ikke lade være at nævne, at fru Hejbøl de sidste år søgte tilbage til sangene fra barndomshjemmet og ofte bad familien synge for sig i svære stunder af den sangbog, der har bragt så mange trøst og lindring.

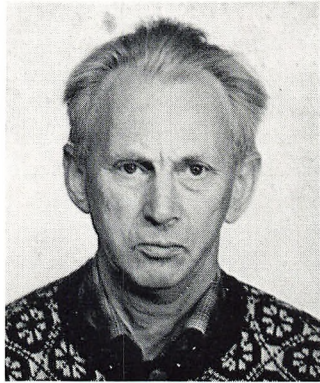
De seks års naboskab, jeg fik med fru Hejbøl, førte til et stilfærdigt venskab. Jeg gemmer mindet om hende i et taknemligt sind sammen med mindet om den sidste aften, da vi sammen med familien samledes om fru Hejbøls kiste deroppe på kirkebakken, mens den nedadgående sol forgyldte himlen, og vi på fru Høgsgaards opfordring sang det sidste vers af Grundtvigs skønne aftensalme, der sluttes med ordene: »meld da mine kære, så det fryder: hun sov hen, som sol i høst går ned«.

Nørre Nisum seminarium, den 17. november 1961.

Elisabeth Høgel.

A. S. J. Krogsøe

Af R. P. Sørensen (20)

R. P. Sørensen (20)

Forstander A. S. J. Krogsøe, f. 14.1.1883 i Sdr. Onsild. Dim. Ranum 1904. Lærer i Randers og på Mors 1904-06. Artium 1908. Seminarie-lærer i Neksø 1908-10. Seminarie-lærer ved Nr. Nissum seminarium 1910-14, fra 1914-19 tillige forstander for højskolen og seminariet. Cand. theol. 1920. 1921 sognepræst i Sunds. 1929 kaldskapellan ved Apostelkirken, 1931 sognepræst ved Gethsemanekirken. 1940 sognepræst i Holbæk. Død 1.9.1943.

»MAN kan læse en hulendes bunke aftenen før eksamen«. Udtalelse af seminariets forstander, påhørt af en vordende seminarist i »F« med undrende forståelse; fæstet på erindringstavlen med en tegnestift, uden indramning. Jo, bevares, jeg *kan* sætte ordene i ramme, hvis det er nødvendigt. Det var jo et citat af en kammerat, som Krogsøe havde haft, en, der gik op og dumpede med glans; for det kan *ikke* nytte at opsætte læsningen til aftenen før eksamen. Og det var vel så i velkomsttalen til »manden fra ploven«, ordene faldt. Men det var Krogsøe, der sagde noget, og klangen sidder i øret endnu. Som om det var sagt for nylig og ikke for 45 år siden.

Når redaktøren ligefrem beder mig om at tegne et portræt i ord af forstander Krogsøe, må jeg vel have lov at sidde en aften eller to og have det rart med gamle minder. Værre er det naturligvis, når jeg opfrisker Krogsøe-historier i min hjemlige kreds, for den mest hjemlige har jo hørt dem det par gange over den tolvte, som gør dem trættende.

Siden 1956 har »Dæmring« bragt en serie Nissumportrætter – i alt 21. »Dæmring«s tid er forbi, og Årbogen skal herefter være ene om at bringe nyt fra seminariet. Da mange har givet udtryk for glæde over disse portrætter i ord, fortsætter serien i Årbogen. For dem, der vil vide mere om forstander A. Krogsøe, henvises til »Dæmring« 1920 og nr. 8 1943 samt Årbogen for 1943.

Jeg har ikke kendt Krogsøe som privatmand, kun sjældent set ham inden for hjemmets fire vægge. Jeg skriver om en lærer og en taler.

Det friske, helt ureflekterede, humør, der sprudlede ud af Krogsøe, når han stod foran en klasse, gjorde hans timer festlige. Ikke: »Skal vi høre – øh – hr. Festersen!« Nej, nej. Først en rundtur med et ivrigt blik, så en let drillende, men absolut venlig stirren på Festersen, og så: »Op da tren hr. Festersen, talte og sagde følgende vise ord!« – Pause og rømmen; for længe for en oplagt Krogsøe, der fortsætter: »Og taler, så tænderne bliver glødende, som skrevet står i salmen: 'tænder så tungere gløde'. – Festersen endelig i gang, lidt famlende: »David, han – David, han –«. Afbrydelse: »Ja, har De hørt nogen betvivle, at David var et mandfolk?«

Han hed ikke Festersen, for jeg skal jo ikke sladre om en kammerat i klassen. Men jeg skal straks afvæbne en vågnende mistanke. »Friske« udtryk i en lærers mund falder med et plask, hvis de ikke hurtigt fører ind i givtig undervisning. Vær rolig i så henseende, I, som ikke kendte manden. Når vi først var i gang, så var vi ved sagen, og al frysesnak var glemt.

Engang begyndte Krogsøe med at »nidstirre« klassens bjørn. (Bliv nu ikke vred, gamle kammerat, hvis du kender dig selv). – »De skal give fem kroner ekstra i indskrivningsgebyr«. – Forvirring og en let måben. – »Hvorfor?« – »For alt det blæk, der går til Deres navn i indberetninger og skemaer«. – Han har *seks* navne!

Latter, vakse ansigter og så – undervisning og glemsel. Efter timen stod »bjørnen« med en hundredkroneseddel – *mange* penge dengang – for næsen af forstanderen. Forvirring og en let måben. »Ka' De gi' te'bage?« – Først et »hva'« og så en drengagtig rødmen; og så havde han sådan en hyggelig latter.

Krogsøes styrke som lærer var dels hans korte, præcise måde at præsentere en sags kerne på, dels hans evne til at fastholde et mønster og hastigt fæste nye tråde til det.

Vi læste i en bibeltekst: »Nebukadnezar han, han –«. Krogsøe oversætter med fynd: »Nebukadnezar han, den *han!*« Og straks er despoten rykket os nærmere.

Og i Efeserbrevet, som vi fik strålende godt gennemgået. Der står, at vi skal »opvokse til ham, som er hovedet, til Kristus, af hvem det ganske legeme, sammenføjet ved alle forbindelsens led efter ethvert lems tilmålte kraft, drager sin næring til fremvækst i kærlighed«. (gl. oversættelse).

»Det vil sige: en lillefinger skal vokse som en lillefinger og ikke som en arm, og en stortå skal vokse som en stortå«. – Ja, også her er kun

Krogsøe

kernen bevaret. Måske sagde han noget mere om glæden og nytten ved at have en plads og en funktion i legemet. I hvert fald har jeg tit tænkt på, at Krogsøes tanker om små »lemmer« bundede i en beskedenhed, der grænsede til selvundervurdering. Hans tale, da han tog afsked med seminariet i 1919, kunne tyde på det. Han sagde noget om, at han havde været ubetinget glad for sin lærergerning, men – ja, det var anderledes med forstandergerningen. Her husker jeg ikke ordene, men de indeholdt en vis selvkritik.

Dette »lillefinger-tema« berørte han ret ofte, tænker jeg, *nu*, længe efter. »Man kan ikke forlange mere af en stud end et brøl«, har vi hørt ham sige adskillige gange. Nej, vel er det ingen åndrigheid, men jeg har ikke hørt nogen *placere* sådanne småudtryk så »tæt op ad målstolpen« som Krogsøe. Også udtrykket »halvstuderte røvere«, brugt om seminarister, kunne han servere som en drenget, rask bemærkning, der alligevel fik en anelse af appel, dels at vi ikke skulle bilde os noget ind, dels at vi bare skulle fortsætte med at uddanne os.

Det gjorde *han* jo. Han læste i de år til præst, samtidig med at han var højskoleforstander, seminarieforstander og lærer. »Jeg læste i

morges –«, kunne han begynde en morgenandagt, når vi andre stod med sønnen i øjnene. Og så *havde* han fundet et ord, der var værd at høre. Han holdt af at slynge latinske sentenser ud, morede sig og os med det, ganske usammensat. »Interdum dormitat bonus Homerus«, sagde han, hvis en dummede sig. Jeg skriver det efter hukommelse; klangen er frisk i mit indre øre. Nu skal jeg slå det op. Jo, ordene er rigtige; to er byttet om siden (!). Jeg er vis på, Krogsøe sagde dem, som jeg skrev.

Jeg fortæller løst og fast. Jeg beundrer dem, der med raske, sikre streger kan ridse et ansigt ned på et papir, for jeg er komplet uden evner i den retning. Men her grifler jeg ned i den tro, at der kommer et ansigt ud af det, for jeg ser det levende for mig, det ansigt, han vendte mod en lyttende forsamling. Kun det.

Engang var *Madsen* oppe. Nu er han død og bliver ikke vred på mig; det blev han ikke alligevel. Madsen »talte og sagde sådanne vise ord«, som lød for bogrette i Krogsøes øren. Noget om påvirkning og reaktion. »Ja, men hvis nu Moeslund, der sidder bag ved Dem, pludselig stak en knappenål i enden på Dem, hvad ville De så gøre?« – Madsen ikke engang vendte sig om for at se, om det var sandt. »Jeg ville afværge, at det skete oftere!« – Latter og kapitulation.

Nej, var det vel Krogsøes skyld, om vi blev tørre og pedantiske? Men brug ikke et fraseord og sig »livsnær« om hans undervisning, for så ser jeg ham i ånden løfte skuldrene, stikke hovedet lidt frem og sige noget på-plads-sættende.

Åh, I som husker ham, har I hørt nogen anden, der kunne boble sådan af humør? Det var jo ikke dette her, at nu skulle man krydre maden for at liste den ned i de dorske maver; det var bare noget, der kom. F. eks. anvisning på den rette fremgangsmåde, når man gik på frierfærd.

»Først spørger De om faderens formueforhold. – Så spørger De om frøkenens alder. – Og så kommer det intrikate spørgsmål!«

Lige så ofte er det udtryk og forklaringer fra selve undervisningen, der falder mig ind. Han omtalte engang den filosofiske skole – hvad hed den nu? – der regner omverdenen for en skinverden, som ikke eksisterer i sig selv, men kun i det *jeg*, som oplever den i sin egen bevidsthed. Så citerer jeg Krogsøe.

»Siger man til de mennesker: 'Ja, men den mur dér, den eksisterer da virkelig; du kan prøve at rende imod den, så skal du se, den er der, for så får du en bule i panden', så svarer de: 'Jeg får en *bulefornemmelse*; det er bare en fornemmelse, det beviser ikke noget'«.

Der var ikke skuespil i det, at Krogsøe stod med hovedet bøjet,

A. Krogsøe
med familie

vendt mod muren, som om han var ved at tage tilløb. Det vidste han næppe selv, at han gjorde. Han underviste og satte begreber på plads med sikker og hurtig karakterisering.

Om det svære begreb evigheden. En lang streg hen ad tavlen. »Jo, se, vort liv her er jo sådan: vi jager af sted hen ad den linie. Nu er det lille punkt, der skiller fortid fra fremtid. Det, der nu er fremtid, er om et øjeblik fortid. Sådan skal vi ikke tænke os evigheden. Denne jagen af sted holder op. Der er kun et nu, men dette nu vider sig ud til alle sider i rummet, ubegrænset«.

Det er helt i Krogsøes ånd, når jeg tænker videre: Så må kvaliteten af dette ekspanderende nu være frygtelig betydningsfuld. Det var »manden fra ploven«, der lyttede, nej, en dreng var det, og verden var ny for ham.

Krogsø havde store evner til at åbne for udsigter. Han var selv så fuld af undren over storheden. Han, som jo ikke var naturfagenes mand, holdt et foredrag om universets storhed. Jeg husker mest gysen. Han skrev tallet 9^9 , altså 9 i niende potens, opløftet i niende potens, for at vise, at menneskeånden ved en abstraktion, bare med tre cifre, kan udtrykke størrelser, som virkelig eksisterer, men som vort legems sanser kun kan opfatte som en svimlen. »Verden er så stor, så stor, Lasse, Lasse lille. Meget større, end du tror, Lasse, Lasse lille«.

Et andet foredrag husker jeg desværre for dårligt. Jeg har ikke været moden nok til det. Men jeg husker følelsen af, at her var Krog-

søe engageret, med hjerne og hjerte. Det var et foredrag om kristologi, opfattelser gennem tiderne af Jesu person, forholdet mellem hans menneskelighed og hans guddommelighed. Vi kendte jo lidt til emnet fra kirkehistorien, som han terpede med os og beåndede for os. (»Far i bogen med en blyant! Træk en jernbane fra det ord til det ord, så har De dispen!«).

Sværmeriske retninger i oldtiden behandlede han særlig kyndigt, forekom det os, deres vrangforestillinger og den farlige konsekvens deraf. Nu gav han i foredraget en oversigt over Kristus-opfattelser og påviste, at den og den førte til ikke blot noget uforståeligt, det vil der altid være, men til absurditeter. Og til sidst viste han den eneste vej uden om disse absurditeter. Jeg tør ikke prøve at gengive kernen i hans konklusion, og så skulle jeg måske ikke nævne foredraget. Jeg gør det kun, fordi min ven, Henriksen, bagefter sagde: »Det skal nok hans doktordisputats handle om«. Og jeg tænkte det samme. Jeg ventede den år efter år, og jeg tror endnu, han *kunne* have skrevet den. Men han blev præst og »en stortå skal vokse som en stortå«.

Han blev præst. Og det er mig ubegribeligt, at han kunne overkomme at studere på egen hånd og samtidig være den, han var for os. Jeg har aldrig set ham uoplagt ved et kateder. Men han var præst for os, før han fik eksamen. Hans andagter var korte og indholdsrige.

Jeg kan lige så godt ærligt bekende, at jeg nu kun rent undtagelsesvis kommer, hvor der holdes andagter, men det er sandelig ikke Krogsøes skyld.

Han holdt en prædiken for os og mange flere i Hvidbjerg Kirke. Seminariet som sådant var på besøg dér, lærere og elever, så mange, at toget kørte i stå op ad bakken fra Oddesund til Uglev. Vi stod ud og samlede tørt græs til fyrbøderen, som sagde noget helt andet end tak. Men da Krogh, en elev, seminariets største mand, stod af og gik forud til Uglev, kunne vi køre igen. Ja, det var tider.

Krogsøe gik altså på prædikestolen i en stopfyldt kirke næste dag; han læste lignelsen om den rige yngling, lukkede bogen og sagde: »*Hvad ville han dog her?* Han, som havde alting. Han havde rigdom og med den hele Østerlandets pragt og luksus. Han havde ungdom; han havde begavelse. Ja, vi har også indtryk af, at han var et godt menneske, ellers kom han ikke og spurgte sådan, som han gjorde«.

Ja, så udviklede Krogsøe med fynd og klem, at alt det, vi glædes over på jorden, ikke er nok til at fylde sjælen, men at det for mange, som for den rige yngling, synes svært at give slip på sin egen rigdom for at erhverve en, der er større og varigere. Det var dygtigt gjort. Men vi sad jo også og lyttede, vi, hans beundrende elever.

Krogsøe fik prøvet at være præst i København. Der skal han have sagt til en nissumit: »De kan tro, det er en hård jordbund her«. Og han skal have talt om, at han savnede det dejlige arbejde, han havde, da han underviste unge mennesker.

Ja, på det grundlag er jeg lidt tilbøjelig til at danne myte af Krogsøes skæbne. Han gav afkald på en rigdom og kom i *hans* følge, der kaldte i evangeliet. Han skulle ikke nøjes med at prædike ved en festgudstjeneste for unge mennesker, som kunne nyde hans veltalenhed. Men lad så Krogsøe svare: »Man skal vogte sig for mytedannelser!« – Det har jeg ikke hørt ham sige; men det ville ligne ham at gøre det i nærværende situation.

Da han var præst i København, holdt han et år gudstjenesten i Slotskirken ved Rigsdagens åbning. Der nævnede han i sin prædiken som eksempel på det store ansvar, lovgiverne gik ind til, at de skulle afgøre, om det skulle være tilladt under særlige forhold at dræbe barnet i moderens liv.

Ja, »man kan jo ikke forlange mere af en stud end et brøl«. Journalister ved nogle blade – og var der ikke også nogle politikere? – fik det ud af det, at han tog stilling til politiske spørgsmål og drev agitation fra prædikestolen. – Så fik han da afsløret, hvor småtskårne, vi kan være herhjemme. Han pegede af gammel og god vane på sagens kerne. Og måtte sagen ikke ses i kristendommens lys? Der er jo mange kristne, der under visse forhold kan gå med til svangerskabsafbrydelse. Der var ingen grund til lusk og heller ikke sind til det.

Men der blev altså avisskriveri om Krogsøes prædiken, og han gjorde det eneste fornuftige: udgav manuskriptet til den. Det læste jeg, og det var sidste gang, jeg »hørte« ham.

Jeg har som sagt slet ikke stået Krogsøe nær, heller ikke som en elev, han lagde mærke til. Den eneste gang, jeg nærmede mig ham i et frikvarter, var, da jeg havde læst Ibsens »Brand«. Da spurgte jeg ham om, hvad slutningsordene »Han er Deus caritatis« betød. Hans ansigt lyste ligesom lidt op. »Barmhjertighedens Gud. Det er derudfra, hele stykket skal forstås«. Ja, så gik han. Det er dog en beskeden intimitet med en mand, der faktisk betød en del for mig.

Jeg beundrede Krogsøe, og ventede mig egentlig noget mere af ham; jeg havde tænkt mig, at han skulle fortsætte som forsker og lærer. Men hvad er mine tanker. Jeg tror på den anden side, at mindet om Krogsøe er blevet mig særlig dyrebart, fordi han valgte den vej, han gik.

Reparasjoner!

Af Steffen Steffensen (23)

Hwa tænker du oe?
Sårn liig å hold op,
– å bedst som di læærti
er øwwer!
– Å så vil du løøs!
dæ, der alti håj løst
te bærer å ta fat
mæ æ nøwwer.

Håer du da glemt,
hur begejstrer du war
øwwer de, du som snejker
ku vennt dæ?
Di huus, du vild byg,
ja, kjerker å slott!
– Å, sikke nåj sejjr
du ku hennt dæ!

Åk, du vil vær dogter!
Ja, no ka du drejj
di ower o hunder
fasowner:
Hejjel di løwwti
mo du læ dæ nyww
mæ jenner
reparasjoner!!

Indtryk fra en Tysklandstur

Af E. Bendtsen (III)

I VELFÆRDSSTATEN Hellas er studierejser og linjeture efterhånden blevet en årlig tilbagevendende begivenhed. Disse rejser ligger alle i sommerferien, og dette i forbindelse med den kendsgerning, at tilsvarende rejser er en sjældenhed på andre seminarier, viser den ildhu, hvormed en nissumit går ind for sit studium. Samtidig aner man, hvilket privilegium det må være at have lov til at undervise på et seminarium med så interesserede og energiske elever. Jeg skal i det følgende prøve nogenlunde sagligt at skildre en sådan linjetur.

Tidligt om morgenen den 3. august 1961 satte 18 elever med seminarieadjunkt Villy Christensen i spidsen kursen mod Berlin. Om selve togrejsen er der ikke noget særligt at sige; den var jævnt kedelig, som den slags rejser plejer at være det, og hele turen ned gennem Danmark og tværs gennem Tyskland bragte ikke nogen nævneværdig forandring i landskabet. Dog, med ægte nissumsk forskertrang stod vi ved det åbne kupevindue fra 25 km før Jerntæppet til 25 km efter af frygt for, at en enkelt lille detalje skulle unddrage sig vor opmærksomhed – og alligevel »undgik« vi at se den pløjede strimmel, der markerer »den Eisernen Vorhang«.

Vi var imidlertid ikke nået langt ind i Østzonen, før vi af markerens udseende blev klar over, at vi havde passeret grænsen. For det første var de større – man har også i Østtyskland indført den russiske kollektive dyrkningsform – og for det andet var de yderst vanrøgtede sammenlignet med de forholdsvis velholdte vesttyske marker. (Jeg tør slet ikke sammenligne dem med danske marker). Man fik et tydeligt bevis på, at for landmænd, der har kendt andre dyrkningsformer, passer den kollektive form yderst dårligt. Dette er kun et lille eksempel på forskellen mellem Vest- og Østtyskland, men, som man senere vil opdage, et eksempel, der viser tendensen i forskellene helt igennem.

Sent om aftenen nåede vi frem til Berlin, og vort første indtryk af byen var imponerende. Efter en bustur på over en halv time gennem

en i alle regnbuens farver strålende by ankom vi til vort kvarter: Studentendorf am Schlachtensee. Denne studenterlandsby, der kun var halvandet år gammel, stod delvis ubeboet på grund af sommerferien, så der var god plads til os. Hver deltager fik da også eget værelse med alle moderne bekvemmeligheder. I det hele taget kan man sammenligne landsbyen med den nissumske kollegielandsby, blot var den tyske nyere. Men så har vi til gengæld traditionerne og overleveringerne fra tidligere tiders kollegieliv her på stedet – og mon det ikke stadig er kotume, at Theben banker Sparta i fodbold? Jo!

Lidt »ujysk«, men undskyldt af vores iver efter at høre så meget som muligt om Tyskland og tyske forhold, sluttede vi omgående venskab med en flok studenter, der trods ferien opholdt sig i landsbyen. Over et glas øl i studenternes egen »Bierstube« diskuterede vi allerede den første aften så at sige alt mellem himmel og jord. Særlig interessant var det at høre deres mening om Tysklands stilling efter anden verdenskrig. På trods af at flere af studenterne var udlændinge: amerikanere, nordmænd o. s. v., hævdede de alle uden undtagelse, at tyskerne var blevet uretfærdigt behandlet, en tanke, som unægtelig ligger os lidt fjern, og som vi da heller ikke kunne tilslutte os.

Næste dag startede med en 4-timers bustur gennem Øst- og Vestberlin, så allerede den første dag fik vi et indtryk af den kolossale forskel, der her er tale om. For hver én ruin i Vest så vi mindst ti i Øst. Gaderne var ligeledes langt bedre i Vestberlin end i Østberlin, og det samme gjaldt gadebelysningen, hvilket vi senere fik lejlighed til at konstatere. I lighed hermed var der meget få personvogne i Østberlin; hvad der var på gaderne af biler, var stort set lastvogne. En personvogn betragtes derovre som den højeste form for luksus og er derfor meget dyr, ligesom også benzinen til den er dyr.

Medens Østberlin kun kunne fremvise en eneste ordentlig udseende gade: Stalin-Allee, hvis huse endda på bagsiden så yderst elendige ud, hvorimod de på facaden havde fliser, fandt vi Vestberlin så godt som genopbygget med mange smukke, hypermoderne bygninger. Man vil måske undre sig lidt over denne oplysning, hvis man tænker på f. eks. Hamburg, der er noget tilbage, hvad genopbygningen angår; men forklaringen skal hovedsagelig søges deri, at man har ydet ekstra store tilskud til Vestberlins genopbygning, da denne by jo er Vestens repræsentant midt i fjendens lejr, og naturligtvis vil vi gerne repræsenteres godt.

Samme dags eftermiddag besøgte vi Pergamon museet i Østberlin. Her blev vi vist rundt af en østtysker, der sagde glimrende ting om de forskellige skatte og samtidig gav gode eksempler på, hvordan kom-

munismen forstår at anvende kunsten som propaganda for partiet, ved nemlig at fremhæve de gamle kollektive kunstværker, som vi så, på bekostning af de nye individualistiske værker.

På Bundeshaus i Vestberlin hørte vi den næste dag et glimrende foredrag om Sovjetzonen. Efter foredraget var der diskussion og film. Alt i alt meget interessant og nogenlunde sagligt, selv om også vestberlinere tydeligt nok propaganderede for deres sag.

Senere på dagen besøgte vi Dahlem museet med de berømte malerisamlinger.

Om aftenen holdt studenterlandsbyen en velkomstfest for os. Men jeg må tilstå, at det var en lidt anden form for fest, end vi var vant til fra vores gode gamle seminarium højt mod nord. Dog var det i højeste grad en oplevelse at deltage i festen og se, hvordan studenter fra forskellige lande fester, især for de af os, der husker *hele* festen. Det kunne synes, som om kulturen var lagt på hylden en sådan aften til fordel for øl og – piger (undskyld!). Den vestlige verdens manglende kultur på sådanne aftener manglede altså også her midt i kommunismens lejr. – Til nissumitternes ros skal siges, at de gik til sagen med deres aldrig svigtende grundighed: de gjorde deres bedste for at leve op til de forventninger, udlændinge uvilkårligt stiller til efterkommere af de nordiske vikinger.

På programmet var også et kirkebesøg i Marienkirche i Østberlin. Få steder ser man så mange mennesker i kirke, som vi gjorde her, og selv om der vel nok var en hel del turister til stede, kan de østtyske kirker med hensyn til menighedens størrelse tilsyneladende udmærket konkurrere med de vesttyske og danske kirker.

Søndag eftermiddag anvendte den enkelte deltager, som hun (han) havde lyst. Vi var således nogle stykker, der besøgte Tempelhof, en flyveplads midt i Berlins hjerte, altså et meget vigtigt led i forbindelsen med omverdenen. Endelig var vi en tur på Charlottenburg slot, der er indrettet til forhistorisk museum. Et karakteristisk træk for Berlin var for resten de mange museer.

Sidste dag i Berlin. Vi hørte igen et foredrag, denne gang på Schöneberg rådhus, over Berlinsituationen. Det var om muligt endnu mere interessant end det foregående, og det havde nogenlunde samme forløb, idet der også her var diskussion og filmsforevisning.

Endvidere besøgte vi den nybyggede Hansaviertel med de mange skønne, dristige bygninger, og Kongrezhalle med øgenavnet »den svangre østers«. Dertil kommer endnu mange dejlige oplevelser, som det vil føre for vidt at komme ind på her.

En enkelt aften så vi et østtysk lystspil ovre i Østberlin. Dette var

blevet os anbefalet af foredragsholderen på Schöneberg rådhus, for, sagde han, derigennem kunne vi selv overbevise os om, hvor udbredt deres propaganda var. Og vi blev ikke skuffede. Selv deres lystspil er gennemsyrede af agitation for kommunismen – det samme gælder den østtyske litteratur – og oven i købet en agitation så naiv, at man ikke begriber, hvorledes nogen overhovedet hopper på den.

Efter disse 4 dage i Berlin satte vi kursen mod Hannoversch Münden, glade over, at vi havde set så meget, som vi havde, og at vi var kommet til Berlin, før grænsen blev spærret.

I Hann. Münden blev vi indkvarteret i tyske privathjem. Formålet med denne indkvartering var simpelt hen at tvinge os til at tale tysk, og ideen var glimrende. Vi fik virkelig lært noget.

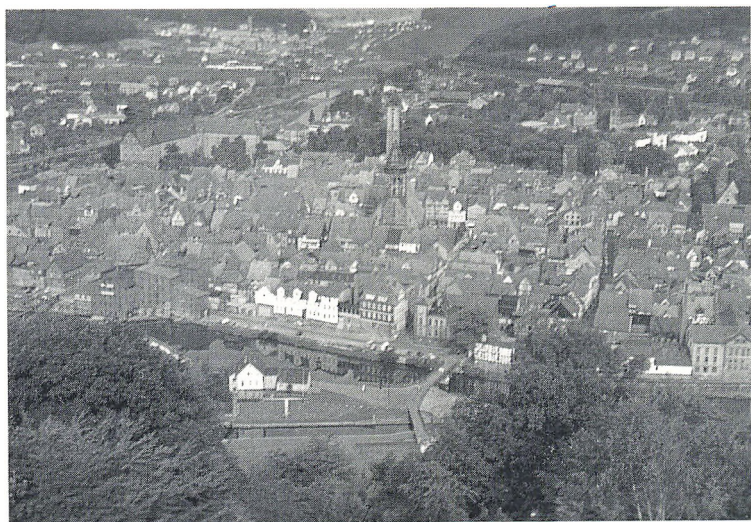
Sammen med en kammerat boede jeg hos en doktor i historie – i Tyskland bliver man doktor for et godt ord, eller i hvert fald et par gode. Vores vært syntes imidlertid virkelig at fortjene titlen, for sjældent har jeg mødt en mand, der var bedre inde i sit lands historie, og som villigere øste af sin viden til gavn for sin omverden. Mange og interessante var de foredrag, vi overværede efter aftensbordet, og det skyldes for en stor del ham, at opholdet i Hann. Münden rent studiemæssigt set blev så udbytterigt.

Vi ankom til Hann. Münden en aften, og den næste dag var vi til modtagelse på byens rådhus. Borgmesteren bød velkommen til byen og udtrykte sin glæde over at have besøg af nissumitter, medens journalisterne under alt dette fotograferede og skrev af hjertens lyst. Senere fik vi en kort oversigt over byens historie.

Det er en hyggelig by, der på ingen måde ligner en dansk by af samme størrelse. Tiden var mindre kostbar der, man var ikke så forjaget. Folk snakkede mere og – drak lidt mere. Man kunne altid træffe mennesker i dens små »Bierstuben«, hvoraf der ikke var mindre end 42, altså en for hver 50 indbyggere, svarende til at man på Nissum seminarium skulle oprette 9 »Bierstuben«.

Af de 12 dage, vi tilbragte i Münden, gik eftermiddagene stort set i skolen. Vi undervistes af to tyske lærere, af hvilke den ene gennemgik tysk litteratur med os, og den anden gav en fin oversigt over det tyske skolevæsens opbygning. Formiddagene anvendtes på forskellig – men altid fornuftig – vis. Således besøgte vi to tyske folkeskoler og en tysk mellemskole, og man må indrømme, at deres skolevæsen er i orden. Jeg tror endda, at størsteparten af os blev overrasket over de fine skoleforhold.

Ud over skolebesøgene var der arrangeret udflugter for os i den skønne omegn. Vi havde med særlig henblik på nydelsen af naturen

Hannoversch Münden

en vandring gennem store forstområder. Til denne vandring kommer to heldagsudflugter. En til Jerntæppet og flygtningelejren Friedland, en anden til Kassel, nærmeste større by. I flygtningelejren fortalte den evangeliske præst lidt om lejrens oprettelse og drift, og vi »beså« flygtningene. Det lyder råt og brutalt, og det var det også. Ganske vist var det interessant, men der vil altid være noget utiltalende ved at gå rundt og betragte mennesker i nød, og man kan roligt sige, at mange af dem var i nød, idet de var flygtet uden at få deres ejendele med sig og altså nu måtte starte helt forfra, og dette på trods af at mange af dem var aldrende mennesker. Ifølge præsten er de tragedier, der udspilles dér, ikke få, og man indser umiddelbart sandheden af hans ord. På tilbageturen til Münden så vi Phywes fysiske fabrikker.

På turen til Kassel, en by på 80.000 indbyggere, ca. 25–30 km sydvest for Münden, så vi blandt andet det berømte tapetmuseum på Wilhelmshöhe og et vandspil, der foregik samme steds. Derudover foretog vi på denne tur de fleste af vore Tysklandsindkøb.

Som i Berlin søgte vi også i Münden at få mest muligt ud af fritiden; således gennemtravede vi byen på kryds og tværs, så at vi til sidst kendte den ud og ind. Vi tilbragte desuden nogle dejlige timer i byens »Hochbad«, som borgmesteren for øvrigt var meget stolt af, så stolt, at han hver dag tilbragte et par timer derude.

Aftenerne i Münden var herlige; specielt mindes jeg aftenen for vel-

komstfesten, der ganske vist var af en lidt anden art end den i Berlin, men netop derfor så meget desto hyggeligere og morsommere, og aftenen for afskedsfesten, hvor *vi* var værter, og hvor vi underholdt med små danske sange og forskellige optrin til ære for vore kvarterværter.

Alt for hurtigt svandt imidlertid de tre uger i Tyskland, og vi måtte sætte kursen mod Danmark. Dog, selv om det var med vemod i sindet, vi tog afsked med Münden og vore værtsfolk, følte vi alligevel på vej op gennem Tyskland en vis længsel efter at gense gamle Danmark og igen høre det danske sprogs klang i øret, og det var med en varm gensynsglæde i hjertet, vi passerede grænsen til Danmark. – Hjemme igen!

Og når jeg nu et par måneder senere skriver dette og tænker tilbage på opholdet i Tyskland og værdien deraf, må jeg sige, at turen har været af uvurderlig betydning for mig, såvel sprogligt som rent oplevelsesmæssigt. Gennem samtalerne i Studentendorf i Berlin lærte vi unge tyskere og deres indstilling at kende, og gennem samtalerne om aftenen i Hann. Münden lærte vi ældre tyskere og *deres* indstilling at kende. Og begge dele er værdifulde. Thi kender man et folk, har man også en bedre baggrund for at kunne bedømme dets handlinger og forstå dets tanker.

Altså har vi lært noget, både på det ene og det andet område. Vi har haft en god tur, hvor vi forenede det nyttige med det behagelige (noget karakteristisk for nissumitter), og vi er vendt glade hjem. Men selv om Tyskland måske i nuet begejstrede og imponerede os, og selv om det på mange områder syntes at overgå Danmark, så anede vi bag alt dette også problemer af en størrelsesorden, vi ikke kender herhjemme – jeg tænker på det delte Tyskland og på Berlinspørgsmålet – og betydningen af at være fri for sådanne problemer træder ekstra klart frem i lyset af en Tysklandstur, hvor man har været det hele på nærmere hold og erfaret alvoren i det gennem landets egne folk. På baggrund af dette – og her kan vi udmærket gå helt tilbage til vores Hellas igen – får man også lettere øje på de hjemlige værdier, der ofte skjules i hverdagens trædemølle.

Man vender rigere hjem fra en sådan tur, end man drog ud, og man vender også hjem med fornyet lyst til arbejdet og forstærket krav om yderligere dygtiggørelse i det tyske sprog, forårsaget af samværet med gæstfrie mennesker i et fremmed land og glæden over at mærke det sproglige udbytte af et sådant samvær.

Kirken på bakken

Af Kaj Henningsen (1)

NYT skoleår – indflytningsrod. Alle, der har gået eller går her på seminariet, kender denne korte periode. Man går lidt ved siden af sig selv og brummer, mens man ivrigt studerer, hvor nu bogreolen skal stå, hvor billedet af tante Klara og plakaten med det italienske sommerlandskab skal hænge. Netop i den situation nussede jeg rundt og hængte op. Da var det, jeg faldt over leksikonnet. Efter at have samlet leksikon og luksuslegeme op i lænestolen, kom der en ustyrlig trang til at se, hvor i verden man egentlig befandt sig! Bladningen begyndte. Med ét lyste et stort S op på øverste venstre del af en side. Kort efter blev det søgte fundet: »Seminarium!« Efter ordet stod følgende korte og lakoniske tekst: »Uddannelsesanstalt for folkeskolens lærere og lærerinder. Uddannelsestid 4 år!«

Jamen – er et seminarium ikke mere? Er det Nørre Nissum seminarium? Er det blot en uddannelsesanstalt?

Nej! Vi er ikke kun en fabrik, hvor folk stemples på samlebånd: »Nu er du lærer – næste!« Vi er vort eget lille samfund med skrevne og uskrevne love, med grobund for kammeratskab og en personlig udvikling. Jeg tror, at alle, der har gået eller går her, bærer præg af det, som i virkeligheden er Nørre Nissum seminarium!

Er det blot, fordi vi er et lille samfund sprængfyldt med muligheder? Alle elever har indbyrdes diskuteret stedet, hvor vi bor eller boede. Men er det nok at se på samfundet? Skal vi ikke også se på egnen, vort seminarium ligger midt i?

Her er de store flader med den milevide udsigt over bløde bakker og fjorddalenes egen stemning – særlig i eksamenstiden, når den domineres af solstrålers flimren i løvtræernes sartgrønne sommerkjoler. Går vi mod Byskov bakke, mod vest eller mod fjorden, har hver vej

sit særpræg – sin charme. Alligevel er der et sted, alle har set mod: Kirken på bakken!

Kirken ligger på egnens højeste bakke. Fra stendiget her kan man overskue det meste af landet, vi bor i, og Limfjorden, vi bor ved. Her mærkes vestenvinden altid stærkest. – Herfra ses tydeligst skybankernes jag over fjorden og solskråstregernes leg med markernes og Limfjordens farver.

En vintereftermiddag med klingende ren luft og høj, blå himmel stod jeg ved kirkediget og så ud over en fjord – så blå som kun Limfjorden kan blive! Solen gled længere og længere ned mod havet. Da kom en tanke ganske af sig selv: Her har boet mennesker i over tusind år! Med ét var det, som kirken var borte – i stedet stod nu vikingesnekkens rorsmand, hyllet i bjørneskindsvamsen, og spejdede fra gudehovet mod solen, som havde forvandlet Limfjorden til et kæmpekar med blod. Mørket kom glidende sammen med frostkulden. Vikingen var forsvunden, og kirken lyste i tusmørket!

Nogle måneder senere – en forårsdag gemt i havgusens rå fugtighed – gik jeg en tur ned i fjorddalene for at finde de første små glimt af den sommer, der skulle komme. Trærnes strenge, sorte pegefingre stod nøgne og fugtglimsende i den mælkehvide luft. De første forårstegn blev fundet i den mennesketomme dal. Mennesketomme – nej, det passer ikke! En mand gik her også – han samlede urter og gravede efter rødder med en stok. Ærlig talt var der ingen overraskelse at spo-

re, da han fortalte, at vikingens gudehov var borte, og den første trækirke var bygget på bakken! Munken talte sig varm og begejstret om den nye tid, afløseren af noget gammelt og forfaldent! Sent blev det, inden vi skiltes.

Siden så jeg ikke manden i kutten. Sommer blev det, og en søndag formiddag lå jeg i grøftekanten og suttede på et græsstrå. Vestenvinden hviskede fortroligt og hemmelighedsfuldt sammen med kornet og jagede fredsommeligt lammeskyerne henover en sartblå himmel. Med ét var det, som vinden og kornet holdt inde med deres puslen og ventede. Jah – ventede! Klart og rent kom tonerne fra en klokkes malm gennem den sommerfyldte luft. Det var vor tids kirke, der talte med sin egen stemme. Netop den hvide kirke på bakken – det var vestenvinden, som bragte lyden med ud over bakkerne, vort seminarium ligger omgivet af!

Samfundet her kan aldrig forvandles til blot en uddannelsesanstalt. Seminariet og egnen vil altid give os et præg – noget værdifuldt med – ligegyldigt, hvor vi kommer til at arbejde og leve!

Nørre Nissum seminarium er ikke blot et seminarium – det er seminariet neden for kirken på bakken!

Spanienstur 1961

Af Mogens Tarp Madsen (IV)

SPANIEN – hvad kommer man ikke til at tænke på, når man hører det navn? – Drømmer man så ikke om sol og sommer, Middelhav, tyrefægtning, pinjer og cypresser, sigøjnerdansen, mørklødede, sydlandske mennesker med sydlandsk temperament, vinmarker, olivenlunde, fremmedartede spiser og meget andet? – Det kan i hvert fald ikke undgås, at disse ting dukker op i erindringen hos os, der i sommer var på tur til Spanien. Med os mener jeg en flok seminarieelever under ledelse af adjunkt Walthers.

Nedturen gik gennem Tyskland og Frankrig, og allerede den første dag havde vi en af de oplevelser, ingen af os glemmer. Sent på dagen nåede vi til det sted, hvor koncentrationslejren Bergen-Belsen havde ligget. Selve lejren er der ikke noget at se af, men de mange massegrave vidner uhyggeligt om, hvad der er foregået på dette sted. På hver grav var anbragt en sten, hvorpå der f. eks. kunne stå: »Hier ruhen 1500 Tote«, og ved en optælling ville man finde ud af, at der i april 1945 var blevet dræbt 30.000 jøder på dette sted. Med disse tal og med de forfærdelige lidelser, mennesker her har udstået, i tankerne, var det en mærkelig stemning, der greb en.

Vort første lille uheld på turen indtraf, da vi den næste dags aften i mørke og øsende regnvejr skulle passere den tysk-franske grænse ved Strassburg, og det viste sig, at bilpapirerne ikke var i orden. Vi måtte vente til den næste dag, og nu gjaldt det om at finde en campingplads, inden det blev alt for sent. Heldigvis var der en dejlig plads i den tyske grænseby. Vi fik teltene slået op og middagsmaden lavet i en fart, stadigvæk i øsende regnvejr. Lidt bittert var det jo så den næste morgen at opdage, at der på pladsen var det dejligste køkken, som vi kunne have benyttet til at lave mad og spise i. – Bilpapirerne blev næste

dag ordnet uden besvær, så uheldet var ikke så stort. I det hele taget var vi forskånet for slemme uheld. Et par sygdomme på grund af varmen fortog sig igen, og at den spanske olie var lidt udrøj, så var Mercedes et par gange løb tør, var en ting, som kunne klares med en 20 liters reservedunk.

De næste to dage bragte os til foden af Pyrenæerne, og nu stod vi altså foran det forjættede land!

Fra turen gennem Frankrig kunne berettes meget, f. eks. om Europas største vandkraftværk Donzère-Mondragon eller om Pont du Gard aqueducten fra år 19 f. Kr., men det ville fylde for meget, hvis der skulle fortælles om alt, hvad vi så.

Spanien. – Vi overskred Pyrenæerne omtrent ude ved kysten og kørte langs den spanske østkyst via Barcelona, Valencia til Alicante, hvor vi forlod kysten og kørte ind til Murcia og Granada, derfra igen ud til kysten, denne gang sydkysten, over Malaga til Gibraltar, Kap Tarifa (fastlandets sydligste punkt), Cadiz, Sevilla, Cordoba, Madrid, nordkysten og så igen over grænsen til Frankrig, denne gang i de vestlige Pyrenæer. Dette var ruten i Spanien. Af de 21 dage var vi halvdelen i Spanien.

Med det samme man kommer ind i Spanien, er man klar over, at det er en politistat. I grænsebyen var der et stort opbud af politi, og på vejene mødte vi utallige gange vejpatruljer, bestående af to mand, der afpatruljerede lange vejstrækninger gående på hver sin side af vejen med gevær over skulderen. Men ud over disse synlige beviser på det fascistiske diktaturstyre, mærkede vi ikke noget til det; vi kunne færdes, hvor vi ville og blev aldrig antastede, tværtimod; spanierne var yderst flinke imod os og var meget hjælpsomme. Hvis man i en by ikke kunne finde en bestemt gade, kunne man blot standse op og begynde at studere sit kort, straks var der en flok spaniere, der var villige til at vise os vej, ja endog følge med til det pågældende sted. At han så for sin tjeneste regnede med at blive budt på en drink, en cigaret eller endog rede penge er en anden sag, men dette var dog langt fra altid tilfældet. Også færdselsbetjentene var altid rede til at hjælpe os. Vi præsterede et par gange at standse midt i et gadekryds, hvor en betjent dirigerede trafikken. Betjenten lod straks trafik være trafik, kom ind i bussen til os og forklarede os vejen, ja, skaffede måske endda en mand til at følge med os. Prøv det med en dansk betjent i et gadekryds og se, hvad der sker!

Jeg nævnede indledningsvis forskellige ting, man kommer til at tænke på, når man mindes en spanienstur, og alle disse ting oplevede vi også, men medaljen har også en bagside. Mange mennesker i Spa-

Spansk landarbejderfamilie

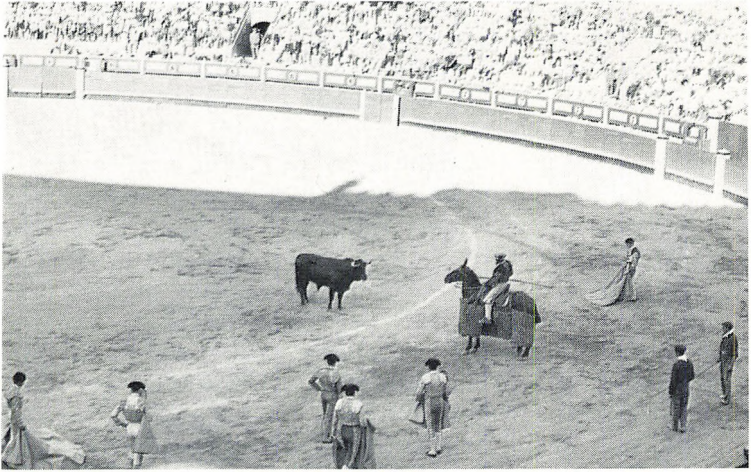
nien er fattige, rigtig fattige. En spansk arbejder, fik vi at vide, tjener 54 pesetas om ugen, hvilket svarer til en 6-7 danske kroner. Ganske vist er Spanien et billigt land, men langtfra så billigt, at en spansk arbejders løn svarer i værdi til en dansk arbejders løn. Det er kun for os, det er billigt, spanierne synes, det er dyrt. Til eksempel kan jeg fortælle, at vi en dag fulgtes med en ung spanier i undergrundsbanen. Billetten hertil kostede knap 10 øre, hvilket vi naturligvis syntes var billigt, men han fortalte, at for ham var det dyrt. I det hele taget var transportmidlerne billige, også taxaerne, hvilket vi da også benyttede os af. Dejligt var det for ellers fattige seminarieelever at føle sig som små baroner. Mange mennesker tiggede, især børnene, som også godt kunne se ud til at trænge til penge til mad og tøj. Med den sociale for-sorg er det heller ikke stort bevendt i Spanien. Hvor så man dog mange blinde og invalide stå på gadehjørnerne og sælge cigaretter, lodsed-ler eller andre småting.

Mange ejendommelige ting mødte vi, ting som man nok havde læst om, men som man egentlig ikke havde forestillet sig eksisterede, i hvert fald ikke i Europa i vore dage. Vi så mennesker, der boede i jordhuler, ikke blot enkelte, men i massevis, hele bjergskråninger med den ene hule ved siden af den anden. Vi så tærskning på den måde, at en mand kørte rundt og rundt i kornet, der var bredt ud på en stor plads, med et par muldyr spændt for en slæde med ruller under,

hvori der var anbragt metalstykker, og således kunne der nævnes mange fremmedartede og mærkelige ting.

Sol og sommer, ja – det havde vi i rigeligt mål. I den tid, vi var i Spanien, havde vi næsten hver dag solskin fra morgen til aften, og når vi en enkelt gang hørte hjemmefra om kulde og regn, kunne vi knap nok begribe det. Vi nød det, omend det en gang imellem var ved at være rigeligt. Vi målte i de varmeste dage vel en 40° i skyggen og en halv snes grader mere i solen, så man vidste, hvor man skulle være. Værst var det de dage, vi kørte fra Gibraltar til Madrid. Ja, den første dag kunne det endda gå, da kunne vi få et forfriskende bad i Atlanterhavet, men den anden dag, puha, et vådt håndklæde over hovedet hjalp noget, men det var ikke længe, det var vådt; vandet var snart fordampet. På nedturen langs øst- og sydkysten badede vi flere gange i Middelhavet. Middelhavet er virkelig meget blåt, og vandet er dejlig varmt og salt, pragtfuldt at bade i, hvis blot ikke både vandet og stranden havde været fyldt af olieklumper, meget værre end den danske vesterhavskyst. Selv i Granada badede vi; her var der på campingpladsen et dejligt svømmebassin, hvor spanierne rigtig tumlede sig. Her oplevede vi iøvrigt noget for os ganske uforståeligt. Spanierne er jo katolikker og har en meget streng moral. Det er forbudt damerne at bade i todelt badedragt, og tidligere har det været sådan, at man helst ikke så herrerne i badetrusser, det skulle være badebukser. Det sidste overholdes ikke længere, vel på grund af turisterne. Ligeledes skulle vi, når vi skulle ud af bussen i en by, sørge for at være tækkeligt påklædt, pigerne skulle have nederdel og bluse på, og drengene skulle være i lange bukser og skjorte. Hvis ikke vi overholdt dette, kunne vi let risikere, at der blev råbt efter os, i hvert fald blev der lånt os mange og ikke altid særlig rare øjne. Nå, men det var svømmebassinet på campingpladsen i Granada, jeg kom bort fra. Her gik hele tiden to betjente med revolver i bæltet som moralens vogtere. Vi syntes jo, at det så lidt mærkeligt ud og kunne ikke til at begynde med forstå, hvorfor de var der, men blev dog klar over det, da der pludselig blev sammenstimlen omkring dem. Det viste sig da, at en ung mand havde tilladt sig at lægge sin arm omkring sin piges skulder, medens de sad og tog solbad. Den gik altså ikke i offentlighedens påsyn. Den unge mand måtte værsgod følge med. Sådan går det altså til i Spanien. Vore betjente kunne få nok at bestille, hvis det skulle gå ligesådan til herhjemme. Der er en grøft til begge sider.

Medens vi er ved Granada, slipper vi ikke uden om Alhambra, endnu en stor oplevelse. Fantastisk skønne udskæringer og mosaikker, og så naturligvis Løvegården. Den virkede næsten gammelkendt for

en, så godt kender man den fra billeder; det er jo altid den, man ser billeder af, når man hører om Alhambra. I Granada oplevede vi også sigøjnerdans. Fra campingpladsen var der arrangeret ture til sigøjnerkvarteret, altså var forestillingen lagt an på turister, men alligevel var det en af de store oplevelser på turen.

Jeg nævnede, at vi selv lavede vores mad på turen, men somme-tider havde vi dog lejlighed til at spise på restaurant, når vi var kommet så tidligt til en by, at vi kunne gå i byen om eftermiddagen. Vi skulle så naturligvis prøve spansk mad, og en ret tror jeg, de fleste af deltagerne husker, men sikkert også med forskellige følelser. Retten, hvis navn er Paella, består af ris kogt i olie. I risen er der blandet forskellige ingredienser, bl. a. blæksprutter, muslinger (i skallen), stegte kyllingestykker, hele rejer (5–10 cm) og forskellige andre ting. Lækkert for hvem, der kan lide det! En anden spansk ret var omelet, det kunne bedre gå an.

Sådan kunne man blive ved, men alting skal have en ende. En oplevelse mere skal der dog fortælles om, tyrefægtning. Vi havde været spændt på, om vi skulle nå at se det, men det lykkedes altså i Madrid. Også det blev en af de uforglemmelige oplevelser. Jeg tror, at det for de fleste nordboere er uforståeligt, at dette har været spaniernes nationalsport, men det er jo ikke altid let at forstå et andet folks mentalitet. På mig og vist også de andre af vort selskab virkede det modbydeligt, men alligevel er der noget ved tyrefægtning, som ikke er til at forklare. Selv om jeg, da forestillingen var forbi, sagde: Aldrig

mere, så er jeg sikker på, at jeg, næste gang jeg kommer til Spanien (hvis jeg kommer der), igen vil ind og se tyrefægtning. Men at det er dyrplageri, kommer man ikke uden om, og det er kun godt, at fodboldsporten mere og mere vinder indpas i Spanien som nationalsport på bekostning af tyrefægtningen.

Hjemturen gik over Frankrig, Belgien, Holland og Tyskland. Fra disse lande kunne også fortælles om mange dejlige oplevelser, men desværre var tiden for kort. Vi fik dog set forskellige ting, bl. a. besøgte vi i Paris Versailles, Eiffeltårnet, som vi var oppe i, Triumfbuen m. m. Også Belgien og Holland blev der en smule tid til, men på dette tidspunkt var vi alle efterhånden så fyldte med indtryk, at vi snart ikke kunne tage mere og faktisk glædede os til at være hjemme igen.

Spaniensturen 1961 var en uforglemmelig oplevelse, og at den blev så vellykket, som den gjorde, skylder vi vor leder, adjunkt Walther, stor tak for, både for den grundige forberedelse og for den særdeles udmærkede ledelse af turen.

Nissumit i Thule

Af Knud Nørby (59)

Knud Rasmussens hus, Dundas, 15. oktober 1961.

SELV om jeg nu er havnet på Grønland, håber jeg, jeg ikke skuffer nogen nissumit ved straks at bekende, at jeg siden min ankomst hertil i december sidste år har været glatbarberet – her er elektricitet nok.

I den henseende har jeg ikke slået af på kravene til mig selv som lærer; men i andre henseender var det svært at holde standarden. I begyndelsen var det ret vanskeligt at arbejde, da jeg ikke havde fået lærebøger til mine elever, i alt 10 (de er nu efter sommerferien skrumpet ind til 5 på grund af personaleudskiftning på radiostationen). Enkelte elever havde lærebøger, som deres respektive forældre havde undervist dem efter. Der var naturligvis en vis forskellighed i kundskabsmængde fra den ene elev til den anden, selv på samme alderstrin. Men der var mangel på lærebøger, og de bøger, som jeg havde foranlediget indkøbt og afsendt som luftfragt inden min afrejse hertil, lod vente på sig til slutningen af februar, hvad så grunden end kan have været. Jeg må derfor tilstå, at der kun var tale om effektiv undervisning de sidste fire måneder indtil sommerferien. Det siger sig selv, at elever på 10 år, som sammenlagt måske kun har gået i skole i $1-1\frac{1}{2}$ år, ikke nåede meget på den måde.

Nu efter sommerferien kan jeg heldigvis mærke, at der er ved at komme system i foretagendet. Et par gange har jeg været nødsaget til at lukke skolen på grund af storm. Mærkeligt nok er stormen altid faldet på lørdage, kan jeg se af min kalender. Jeg har mine elever mistænkt for at være glade for storm, for så kører fjernsynet døgnet rundt i modsætning til de »kun« seks timer under normale forhold.

Programmet i det amerikanske fjernsyn er uhyggelig ensformigt, så ensformigt, at det nu er fire måneder siden, jeg solgte mit. Programmet består af kriminalserier og cowboyserier plus enkelte shows.

I de to første er det mordene og indfangningen af skurken, der er det spændende for børnene; de tvangsindlagte kærlighedsscener med en elsker kærligt snøvlede i øret på sin sweetheart er stadig noget unødvendigt fyld for dem, og det skal i øvrigt være dem tilgivet.

Som det nok allerede er gået op for mange, så har jeg den ære at bebo vel det mest berømte hus på Grønland, Knud Rasmussens hus. Jeg sender ham tit en bøn om tilgivelse for min forholdsvis store uvidenhed om Grønland. Ja, kære Knud, du skulle have boet i Dundas eller gamle Thule blot een dag i dag, så ville du have set, hvilken forrykt verden vi lever i, så forrykt, at den bitre nødvendighed har tvunget menneskene til at anlægge en kæmpemæssig militærbase i dit Thule. Men ikke nok med det, Knud, ikke en eneste af dine gode venner fra den tid, eskimoerne, er her mere, men har måttet flytte væk herfra af hensyn til en større helheds interesser. Det er ikke svært at forstå, at det under disse forhold kan være endog temmelig vanskeligt at genkalde de stemninger, der rådede på dette sted, da Knud Rasmussens pionergerning blev øvet.

Sidste søndag havde jeg dog den ære her at have besøg af Qaviarssuaq, formodentlig den eneste nulevende fra Knud Rasmussens store slæderejse, og i hvert fald den eneste, der var med K. R. på turen over Beringsstrædet til Sibirien. Foran på bordet havde jeg Peter Freuchens bog: *Book of the Eskimos*, på amerikansk. Jeg havde fået den af en amerikansk oberst på basen. Vi, Q. og jeg, diskuterede en kvindelig canadisk eskimos død, og uagtet man sætter spørgsmålstegn ved mange af Peter Freuchens fortællinger, kunne Qaviarssuaq kun nikke bifaldende til pågældende historie. Han kendte nemlig også omtalte eskimokvinde. Meget er forandret i de sidste år, Knud Rasmussens hus beboet af en nissumit, der har Peter Freuchens bog liggende i amerikansk udgave på bordet foran sig. Qaviarssuaq og jeg tog os en øl og sagde skål på dansk og på grønlandsk, og vi mindedes i stilhed hver for sig de to store danske; han havde oplevet det hele, og jeg har måttet nøjes med at ane formatet af disse store personligheder.

Den store militærbase, som Dundas ligger midt i, giver os visse fordele: æg til rimelige priser hele året, frisk kød, grøntsager, appelsiner, æbler, grapefruit og tomater hele året; når vi så supplerer med varer fra stationens depot, kan vi faktisk leve som hjemme i Danmark, måske endda lidt bedre, eftersom vi ikke betaler skat på noget som helst – cigaretter og spiritus er skattefrit (så længe det varer). På basen findes også biograf, som jeg dog yderst sjældent kommer i; derimod kommer jeg i officersklubben, som jeg er medlem af, og her er der af og til underholdning af forskellig art. Amerikanerne er vældig flinke

Dundas

imod os danske. Sidste jul holdt en amerikansk feltpræst julegudstjeneste for os i skolestuen. Jeg har været inviteret på forskellige ture hos dem. Jeg var således på en flyvetur til St. Nord i Nordøstgrønland og derfra til Canada til to steder på Ellesmereøen. Der var endog tilbud om en skoleudflugt i helikopter, men faren ved helikopterflyvning er for stor, så jeg måtte sige nej tak.

Basens nærhed bevirker, at vi har mindst en ugentlig forbindelse med Danmark, så nogen almindelig udørk – postmæssigt – er Dundas ikke. Også på grund af basen – tror jeg – kommer der vel 5–6 skibe hertil fra Danmark i skibssæsonen, der her varer ca. 2 måneder. Den livlige trafik på Dundas bevirker også, at forholdsvis mange turister kommer hertil. For en måned siden havde jeg besøg af et par italienske journalister, som jeg talte med en 10–12 timer. De kom fra »Tempo Illustrada« i Rom, og de måtte følgelig love mig at sende nogle numre af bladet herop, når artiklen engang blev færdig, tillige med alle de fotos, de lånte af mig.

Som I nok har hørt af vejrmeldingerne, så er vi allerede nede på temmelig lave temperaturer. Frosten satte ind allerede omkring 1. september, og der har da også været tyk is på fjorden een gang, men en kraftig storm ryddede fjorden for is på en enkelt nat, men nu er den nok blevet for tyk, for de sidste to dages storm har ikke kunnet rokke ved den, og sejladsen er standset for i år. Dagene er temmelig korte, og midt i november forsvinder solen helt for så ikke at dukke

op igen før engang i midten af februar, men jeg har fået en del bøger herop, og så kan mørketiden blive en hyggelig tid med dens evige stjerner og ofte usandsynligt skønne måneskinsperioder. Jeg behøver vist ikke at fortælle jer, at I er ualmindelig velkomne til at kikke indenfor, hvis jeres vej skulle falde her forbi. Men pas på bjørnene. For et par vintre siden var en eskimo på vej fra Dundas til Savigssivik. Et sted var han kommet en snes meter væk fra sin slæde (og sit gevær), da han, idet han vender sig om, ser en bjørn stå oprejst lige ved siden af sig. Hvad gjorde den arme mand da? Jo, han tog »bamsen« under armen, sådan som respektable ægtefolk har for skik derhjemme, og så tog de sammen turen over til slæden, hvor geværet lå. Eskimoen lever endnu, bjørnen ikke. Sådan fortalte en præst mig historien. Hvad jeg selv skal tro, ved jeg ikke, min skræk for store bjørne af både den ene og den anden slags er for indgroet til, at jeg tør hoppe på den.

Det blev ikke til så meget om grønlænderne, jeg har kendt eskimoer nok til at finde ud af, at jeg ved for lidt om dem, og derfor er jeg gået sagte med døren. Men Grønland er et dejligt land. Det aner jeg selv her i isolationen på grund af basen, så resultatet bliver jo nok, at jeg tager endnu nogle år heroppe. Hvis stedet til den tid stadig har brug for en lærer, er der mulighed for en frisk nissumit for hurtigt at komme ud af læsegælden på en bekvem måde.

For en fjorten dages tid siden blev de sidste rester af fundamentet til vor kirke sprængt bort med dynamit, så nu har vi ingen kirke mere i Knud Rasmussens Thule. Tidens onde tand har gnavet endnu en gang. Jeg stod såmænd i vinduet og så de sidste kaskader af jord, betonstykker og klippestumper blive slynget i vejret. Meget er forandret, men Knud Rasmussens hus står her endnu.

Venlig hilsen til alle nissumitter.

Minutportrætter

ANNA ANDERSEN, født i Ørsted d. 3.10.1928, student fra Rønde Artiumskursus, embedseksamen fra Københavns universitet vinteren 1958-59 med kristendoms-kundskab som hovedfag og tysk som bifag. Vikar ved Taastrup private realskole og Silkeborg seminarium. Ansat ved Nørre Nissum seminarium 1961.

RUDOLF LUDVIG EBERHARDT MØLLER, født på Frederiksberg d. 1.5.1917, søn af lektor Chr. Møller og hustru, lektor Astrid, født Scharling. Nysproglig studentereksamen fra Svendborg statsgymnasium 1935, cand. theol. 1944. Gift 23.3.1947 med lærerinde Grete Frederiksen, født d. 2.12.1920 i Holstebro, dimitteret fra Nr. Nissum seminarium 1942.

Præst for den danske menighed i Necochea, Argentina, 1947-1953, res. kapellan Nørresundby 1955-1961. Fra august 1958 vikar ved Nørresundby kommunale skolevæsen (latin), fra september 1960 stud. mag. (tysk) ved Aarhus universitet. Fra 1. august 1961 ansat ved Nr. Nissum seminarium.

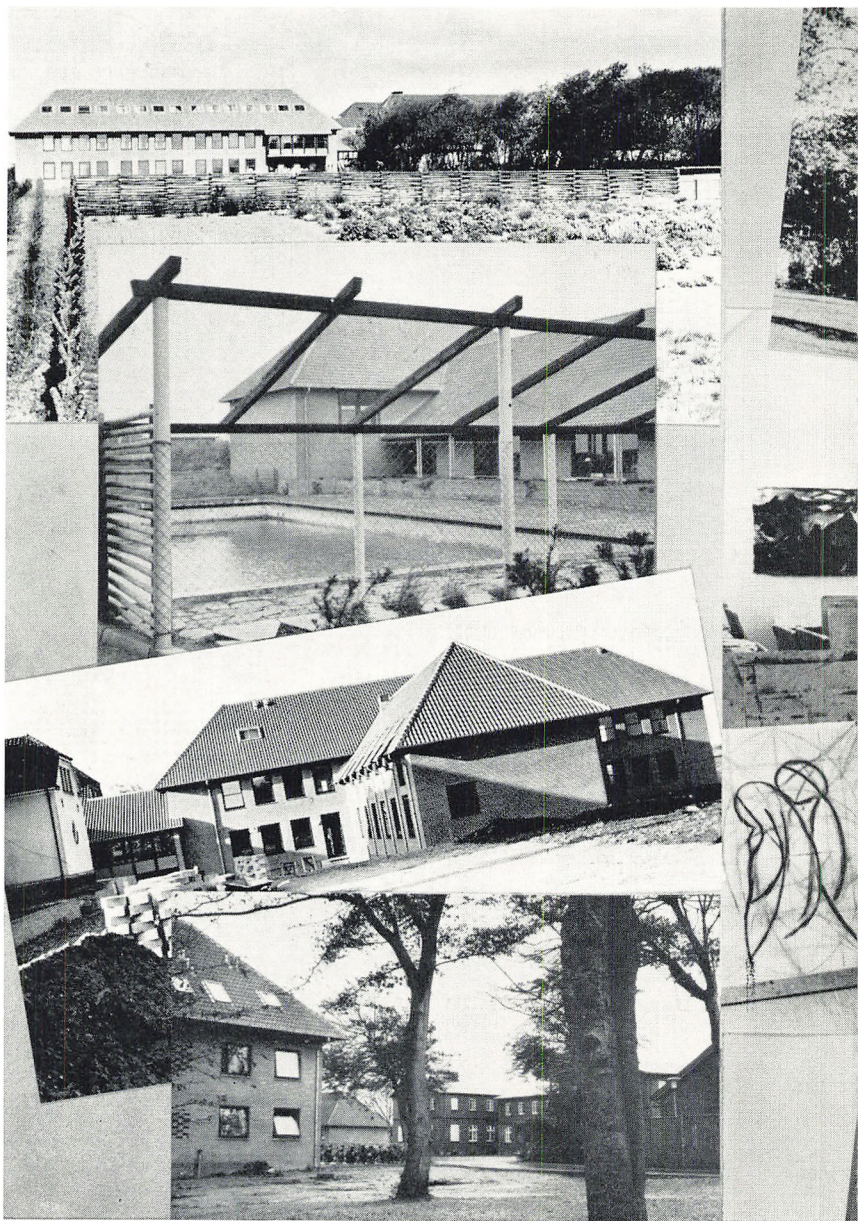
Gennem min opvækst i et lærerhjem har jeg tidligt været fortrolig med og interesseret i skole- og undervisningsproblemer. Debatten før og efter skoleloven af 1958 - særlig vedrørende religionsundervisningens stilling i det nye skolebillede - har i forbindelse med det, at jeg selv kom til at undervise i folkeskolen, vakt mit ønske om at blive seminarielærer, og jeg begyndte derfor at supplere min uddannelse, så jeg kan påtage mig undervisning i kristendomskundskab og tysk.

BENT PEDERSEN, født 9.3.1935, søn af arbejdsmand M. Pedersen, Brønderslev. Realeksamen 1952. Beskæftiget i metalindustrien 1952-54. Lærereksamen Ranum statsseminarium 1958. Militærtjeneste 1958-59. Ansat ved Karlslunde skole, Taastrup, 1959-60. Eksamen fra Danmarks Højskole for Legemsøvelser 1961. Ansat ved Nørre Nissum seminarium 1961.

INGE PEDERSEN, født 2.1.1936, datter af tømrer, bygningstegner S. Jørgensen, Brønderslev. - Realeksamen Brønderslev 1952. Kontoruddannelse 1952-55. Handelsmedhjælpereksamen 1955. Lærereksamen Ranum statsseminarium 1959. Ansat ved Karlslunde skole, Taastrup, 1959-60. Eksamen fra Danmarks Højskole for Legemsøvelser 1961. Kursus sommeren 1961 v. Goethe-Instituttet, München. Ansat ved Nr. Nissum seminarium 1961.

Til venstre, fra oven og nedtæt:

1. Den nye undervisningsbygning set fra botanisk have — har lærerværelse og lokaler til bl. a. fysik, geografi og formning
- set fra Korinthvejen — har lokaler til bl. a. skolekøkken og håndarbejde. 4. Det nye og de gamle drengekollegier — i

Til højre, fra oven og nedtæt:

1. Rektorboligen. 2. Fra tegnesalen med udstillede elevarbejder. 3. Den gamle Ford (en elevbil) klæder de gamle bygnin

gennem pergolaen, over svømmebassinet til en del af gymnastiksalsafdelingen. 3. Den nye undervisningsbygning enkelte heldige træer.

Dimission 1961

Af rektor E. Høgel

FOR ikke så længe siden hørte jeg i forbifarten en af vore lærere spørge forstander Gjelstrup, om han kunne huske det år, han karakteriserede afgangsholdet som gråspurve. Jeg blev ikke helt klar over, om han ville stå ved det, men har han sagt det, var det i alt fald en overmåde malende karakteristik og – hans sædvane tro – formentlig også en træffende. Under det billede ville jeg nu ikke kunne bringe sandheden i hus i år. Snarere måtte jeg sige, at vor hele fugleverden er gennemsnitligt repræsenteret her – især de kønne og velsyngende. Dog må jeg mene, at siskener har vi ingen af så lidt som ravne og hejrer. Iøvrigt tør jeg ikke gå videre i billedet, da jeg så uvægerlig selv blev spurv i tranedans. Kort og godt: I er et godt hold, som vi har været glade ved at have her i arbejde, og som vi er glade ved at sende ud i arbejde blandt børnene. Når jeg siger vi, er det ikke noget oratorisk ran, men dette vi hviler på en bred tilslutning blandt seminariets lærere og vist også øvelsesskolelærere. Vi mener, der er *mange* lovende læreremner iblandt jer. Retningsgivende for denne bedømmelse er ikke blot de opnåede karakterer og karakteristikker, men jeres hele væren, villen og kunnen. Noget siger det, at det i år er lykkedes 8 at gå i bedste klasse og ikke mindre end 42 i næstbedste, men det siger ikke alt. Jeg har vist før citeret en gammel ven, men i så fald vil jeg gentage hans ord: Kundskab og klogskab er begge dele meget godt og nødvendigt, men de gør nu ikke sagen. *Hvad du evner, det er det, du er.* Selvom du er udstyret med mange kundskaber, ja måske endda med megen klogskab, så er det ikke givet, at du f. eks. evner så ret meget over for en flok børn i en skole. Evnen til at tage børn, hvad der jo dog først forudsætter kærlighed til børn (at man kan lide dem), evnen til at gøre livet lyst, rigt, spændende og tindrende interessant

gennem åringer, eller evnen til at gå med barnet ved hånd langt af led til dybe hemmeligheder ved livets kilde grunder sig ikke alene på kundskab og klogskab. En kyndig og klog kan så udmærket være tør, trist, tung, trædet og fantasiløs. Vi tror, der er usædvanlig mange af dette hold, der har gode og lovende chancer for en berigende lærergerning. Gid det må være rigtigt, og at I må få dem nyttet godt.

En sådan udfoldelse må have et synspunkt, om den da ikke skal blive en blot naiv og gladelig udbreden af sin egen fortræffelighed. Man må ville noget, have et mål, en stjerne til at styre sin færden, et synspunkt, et bærepunkt, et grundlag, som både giver ydmyghed, tryghed, kraft og mod. Også det, har jeg forstået ved min omgang med jer, er jer skænket i vid udstrækning. I vil blive sat på prøve på dette punkt, vær visse på det, så sandt I er levende mennesker, I, der er *rumalderens første hold* af nydimmitterede lærere. Har I lagt mærke til, hvor *begrebet* og ordet *ansvar* anvendes meget i tiden og falder jer selv så let på tungen? Siden Hiroshima (og vel også noget før) synes litteratur og filosofi påny og påny at ende i dette begreb og den etiske fordring. Din næstes skæbne er i din hånd. Ansvarsløshed betyder undergang. Det gælder ved stormagternes topmøder evident for enhver, men det gælder også i det små mellem jævne mennesker. Alle taler de om ansvar fra Sartre til Martin A. Hansen og professor Løgstrup.

Når Lindhardt med pen og mund bestandig terper ind i læser og tilhører begrebet troskab, opfatter jeg det på samme måde. Mennesket har opdaget, at dets muligheder er uhyggelige – og råber på ansvar. Roden i det ord er den samme som i det engelske ord answer, der betyder svar. Så må man spørge: Hvem kalder? Og så bliver det meget forskellige svar, de nævnte forfattere vil give. Eller ordet ansvar betyder: Du skal stå til regnskab – og så bliver det igen meget afvigende svar man får, om man spørger: »For hvem?« Det forekommer mig som læser, at ordet ansvar ofte mærkværdigt svæver i luften. I middelalderen, ved I, var der fasthed. Syv krystalhimle, gennemsigtige, med stjerner fastgjorte på sig, bevæget af engle og med Gud oven over. Det var tilværelsens loft. På jord var Jerusalem centrum og mennesket skabningens herre, skabt i Guds billede og genstand for hans forsyn. Kirken kendte vejen, der skulle gås, og anviste den fast. Livet på jord havde god mening, for det var blot begyndelsen. Fortsættelsen fulgte i evigheden. Ansvar, skyld, straf, evighed, dom og salighed var ord fulde af mening. I har selv fortalt mig, hvorledes Kopernikus, Bruno, Kepler og Galilæi sprængte dette faste billede. Alt blev uvist og usikkert. En dyb melankoli fulgte i mange kredse. Fre-

derik Nielsen fortæller et sted om en engelsk forfatter fra den tid – en mand, som jeg iøvrigt ikke kender det mindste til, som hed John Donne – at han i et digt skrev: »*Hvordan skal man kunne digte, når der hver dag opdages en ny stjerne?*« Vi tænker uvilkårligt, at når Tycho Brahe opdagede en ny stjerne, var det en videnskabelig be- drift. Vi forstår vist ikke let, at det for datiden betød: Nu er der ikke længer nogetsomhelst, der står fast. Alting vakler. Hvordan så digte? Hvordan vinde sjælero? Klarhed? Hvordan skabe i vor lille verden, når alting viger og ændres i den store?

Det spørgsmål vil jeg nu gerne gøre nutidigt: »Hvordan skal man kunne digte, når der hver dag opdages en ny stjerne?« En lærers ger- ning ligner et forfatterskab deri, at den er et skaberværk, et kunst- værk. Der skrives med ord i barnesjæle. Hvordan holde skole i dag, være opdragere for børn, der skal leve og egne sig derfor i morgen- dagen? Hvordan vejlede for livet, når alting vakler? Årsagssætningen synes ikke uden videre mere en universalnøgle til livets gådefulde rum. At forbundne egenskaber ikke kan undersøges hver for sig uden at man derved ændrer på de egenskaber, der ikke er udtaget til ana- lyse, synes jo at gøre vejen frem uendelig lang. Grænserne viger, him- len er igen flyttet så uendelig langt væk. Og så hopper en sovjetmand ud i rummet – og hele østfolket jubler: »Nu er alting forandret. Se vor Gud, rummanden!« Forstemmende abes melodien forsagt efter i vest, når en amerikaner får medaljer hængt på sig i fjernsyn for et lille hop den samme vej. Forstemmende, fordi det kniber med et syns- punkt af en anden art end i øst.

Hvordan holde skole, når der hver dag opdages en ny stjerne på den pædagogiske himmel? I kommer nu ud i en skoleverden, hvor mange ældre, veltjente lærere er bitre, fordi de føler sig tilsidesatte og underkendte med urette. Jeg har mødt en række af dem. De har ingen linieuddannelse, de kan ikke blive skoleinspektører, deres skole- virke omtales nu som forældet og for småt i dimension. Signalerne er ændrede, toget har sat sig i bevægelse, men de føler sig efterladt på et vigespor som en udrangeret godsvogn, der højst kan laves et cykel- skur af. De spørger: »Hvordan holde skole, når der hver dag opda- ges en ny stjerne?« Må jeg give jer et råd, som jeg selv mener er godt? Vis ærbødighed for sådanne ældre lærere, vær ydmyge overfor dem og kærligt respektfulde. Der går ingen splinter af jer i den anledning. I har jo tiden for jer til at vise, om I dur. Mange af de ældre har tjent skolen godt. De kan ikke gøre ved, at der opdages nye stjerner. Jeg vil gerne selv bekende for jer, at jeg har trang til at være ærbødig,

når jeg står over for en ældre lærer, som jeg ved har villet og kunnet arbejde. Netop hvis I er ungdom med kækt mod på fremtiden, så står I jer ved at være ærbødige. I har større bøjelighed i sindet og større tilvænningssevne til nye arbejdsformer, end de har, men I kan måske også en skønne dag trænge til hjælp fra den større erfaring og dybere rodfæstethed, de repræsenterer.

Men truer nu rumalderens nye stjerner med at forskyde jer perspektiverne, med at tage pusten fra jer, eller det nye skolebillede fortryller jer, eller nye arbejdsformer og fagvurderinger vender op og ned på alting, så er det mit håb, at I på den ene side vil være åbne og modtagelige og ikke dorske og træge, men på den anden side heller ikke vil give jer nogen trolddom i vold, som måtte ligge udenfor eller være i modstrid med det synspunkt, I har fået skænket for jeres liv og gerning. Paulus taler i brevet til Efeserne (4, 13 f.) om det »at nå frem til mands modenhed og det mål af vækst, da vi kan rumme Kristi fylde, så vi ikke mere skal være umyndige, der drives hid og did af alle mulige lærdomme, efter som vinden blæser. Nej sandheden tro skal vi i kærlighed vokse op til ham, som er hovedet, Kristus selv«.

Tillad mig i al beskedenhed at sige jer, at jeg engang har oplevet denne personlige stillingtagens nødvendighed i så kort og grovt perspektiv, at det er blevet mig en klaring. Det var under besættelsen, da maskepi med besættelsesmagten ikke mere var udholdeligt. Det veltede ind over mig med forsøg på påvirkning til stillingtagen fra utroligt forskellige synsvinkler – og mange med fromheds begrundelse. Liv, ære og tro var umiddelbart på risiko. Da gik det op for mig: Ikke et skridt til nogen side uden at være dit eget, hvem der så siden bliver fortrydelig. Derfor blev alt langt fra rigtigt, men det blev mit synspunkt underlagt, så vidt jeg magtede det. Situationen er den samme i dag, blot vel ikke helt så fortættet.

Hovedsagen er så, at I ved, hvem der råber jer ud til svar, hvem der kræver jer til regnskab for jeres liv og jeres gerning med børnene. Så vil nok nye stjerners opdagelse tage både tid og kræfter – og skal vel gøre det – men I skal nok opdage, at børnene er de samme dagen efter, har de samme evner, de samme drifter, de samme muligheder, og for jer selv er livets og dødens egentlige vilkår slet ikke forandrede. Gagarin ændrer ikke mere herpå end Tycho Brahe, den nye skolelov ikke mere end den af 1814 og nye arbejdsmetoder ikke mere end tidligere. Om 6–8 år har vi nok en endnu bedre uddannelseslov for seminarierne end den, I er blevet uddannet efter. En ny stjerne bliver fundet. Den vil lige så lidt som den nuværende blive nogen trylle-

formular, hvorefter alting forandrer sig, og lutter ideale lærere kommer på markedet. Grundvilkårene, vort tunge ler, vort hovmod, vore drømme, vor mangelfuldhed og synd forbliver.

Derfor vil jeg sluttelig opfordre jer, rumalderens første dimittender – vær vågne, vær rede, vær opladte for alt nyt og godt, også for nye stjerner, der måtte opdages. Men samtidig vil jeg af hele mit hjerte ønske jer med Paulus, *»at I må blive rodfæstede og grundfæstede i kærlighed, så at I sammen med alle de hellige må kunne fatte, hvor stor bredden og længden og højden og dybden er, og kende Kristi kærlighed, som overgår al erkendelse, så I kan fyldes med hele Guds fylde«*.

Dermed vil jeg ønske jer og jeres forældre: Hjertelig til lykke!

Årets dimittender

Ved Gunnar Eriksen (43)

A

1. *Aarup, Margit Juliane*, f. 8.2.1939 i Skals, Viborg amt, datter af gårdejer Søren Aarup, Østerbølle, Aalestrup. Ansat i Aalestrup.
2. *Andersen, Svend Aage*, f. 23.2.1936 i Borris, Ringkøbing amt, søn af gårdejer A. Andersen, Lyhne pr. Ølgod. Ansat i Kølkjær.
3. *Ascanius, Karl Egon*, f. 8.12.1932 i Naur, Ringkøbing amt, søn af afd. Niels Marinus Jensen, Falsig, Naur. Ansat i Holstebro.
4. *Bjerg, Gunhild Trolborg*, f. 7.7.1938 i Hygum, Ringkøbing amt, datter af gårdejer J. Trolborg Bjerg, Hygum. P. t. i Skotland.
5. *Brigsted, Else Johanne*, f. 21.1.1939 i Lihme, Viborg amt, datter af sognepræst Chr. Brigsted, Lihme. Ansat i Isenvad.
6. *Buhl, Ib*, f. 3.7.1937 i Aarhus, søn af gårdejer Kristoffer Buhl, Lund, Østjylland. Soldat.
7. *Christensen, Bente*, f. 21.1.1939 i Helsted, Randers amt, datter af gårdejer J. Christensen, Helsted. Gift med E. Saarup (61). Ansat i Aalestrup.
8. *Christensen, Esther*, f. 10.9.1936 i Lemvig, datter af enkefru E. A. Christensen, Fabjerg. Ansat i Stouby.
9. *Damm-Pedersen, Jørgen*, f. 13.3.1935 i Harboøre, Ringkøbing amt, søn af førstelærer O. Johs. Pedersen, Tirstrup, Østjylland. Ansat i Odense.
10. *Eriksen, Helge Bode*, f. 7.12.1937 i Houe, Ringkøbing amt, søn af førstelærer J. Eriksen, Houe. Ansat i Nykøbing, Mors.
11. *Filtenborg, Mette Kirstine Søndergaard*, f. 19.10.1935 i Frøslev, Thisted amt, datter af gårdejer Thomas Filtenborg, Sdr. Draaby, Mors. Ansat i Nykøbing, Mors.
12. *Frimor, Lis*, f. 8.9.1938 i Esbjerg, datter af mejeribestyrelser G. Vigh-Larsen, Uglev. Gift med Erik Frimor (58). Ansat i Struer.
13. *Friis, Thorvald Vintersgaard*, f. 14.5.1932 i Fabjerg, Ringkøbing amt, søn af gårdejer Emil Friis, Fabjerg. Ansat i Mejrup.
14. *Green, Knud Erik*, f. 17.5.1935 i Skarrild, Ringkøbing amt, søn af gårdejer J. P. Pedersen, Skarrild. Ansat i Barrit.
15. *Hartvigsen, Bodil*, f. 6.5.1939 i Aarhus, datter af fru Ebba Hartvigsen, Tanderupkær. Ansat i Ikast.
16. *Hyldgaard, Gunnar*, f. 16.11.1937 i Stagstrup, Thisted amt, søn af gårdejer Niels Chr. Hyldgaard, Stagstrup. Ansat i Aulum.
17. *Iversen, Hans Ivan*, f. 20.6.1938 i Thyregod, Vejle amt, søn af gårdejer Chr. Iversen, Thyregod. Gift med Margit Juliane Aarup (61). Ansat i Aalestrup (soldat).
18. *Jensen, Jens Arne*, f. 11.3.1939 i Skibbild, Ringkøbing amt, søn af landmand M. Jensen, Skibbild. Ansat i Allinge-Sandvig, Bornholm.
19. *Jensen, Selma Elisabeth*, f. 2.8.1938 i Feldborg, Ringkøbing amt, datter af skovløber A. Jensen, Feldborg. Ansat i Sdr. Felding.

A

Forreste række fra venstre: Signe Kristensen Smed, Ruth Laursen, Bodil Hartvigsen, Else Johanne Brigsted, Selma Elisabeth Jensen, Mette Filtenborg, Birgit Johanne Pedersen, Gunhild Trolborg Bjerg, Birthe Møller Troelsen, Lis Frimor, Kirsten Meidahl, Rebekka Birk Krarup.

2. række: fru adjunkt Porup, lektor frk. E. Jensen, adjunkt Poul Hansen, adjunkt Johs. Albertsen, fru adjunkt Albertsen, lektor Johs. Hejbol, forstander P. C. Gjelstrup, fru rektor Høgel, rektor E. Høgel, fru lektor Koch, lektor A. Koch, fru lærer Moisgaard, forstrelærer K. Moisgaard, fru adjunkt Skovbakke, adjunkt P. Skovbakke.

3. række: adjunkt Stig Rosenstand, adjunkt S. Porup, musiklærer A. Tholand, musiklærerinde frk. E. Gadegaard, forstrelærer M. P. Sørensen, fru lærer Sørensen, lærerinde frk. E. Larsen, Esther Christensen, adjunkt fru I. Tængsig Christensen, adjunkt A. Tængsig Christensen, lærerinde fru H. Elbech Hansen, lærer Elbech Hansen, fru lektor Eriksen, lektor fru Hanne Christensen, lektor G. Eriksen.

4. række: lærer R. Olsen, lektor S. E. Abrahamsen, adjunkt M. Walter, fru adjunkt Ilsoe, Grete Sørensen, Mette Holmgaard Pedersen, Bente Christensen, Evald Saarup, Asta Saugmandsgaard Christensen, Svend Øe, Margit Aarup, Hans Ivan Iversen, Jens Arne Jensen, Helge Bode Eriksen, Svend Aage Andersen, fru lektor Ringgaard, lektor T. Ringgaard, lærer Knud E. Christensen.

5. række: adjunkt N. Ilsoe, Karl Egon Ascanius, Thorvald Friis, Henry Kirk, Knud Erik Green, Jørgen Damm-Pedersen, Ejvind Gunnar Madsen, Niels Thomsen, Jens Jørgen Olesen, Gunnar Hyltdgaard, Ib Buhl.

20. *Kirk, Henry*, f. 25.2.1939 i Vestervig, Thisted amt, søn af fru Maren Jensen, Jegindø. Gift med Rebekka Krarup (61). Ansat i Thyborøn.
21. *Krarup, Rebekka Birk*, f. 6.10.1935 i Bøvling, Ringkøbing amt, datter af gårdejer J. L. Krarup, Bøvling. Gift med Henry Kirk (61). Ansat i Skjern.
22. *Kristensen, Asta Saugmandsgaard*, f. 7.10.1938 i Fabjerg, Ringkøbing amt, datter af gårdejer P. Saugmandsgaard, Fabjerg. Gift med Svend Øe (61). Ansat i Hammerum.
23. *Laursen, Ruth Annelise*, f. 3.6.1938 i Næsbjerg, Ribe amt, datter af gårdejer M. Laursen, Næsbjerg. Ansat i Vejle.
24. *Madsen, Ejvind Gunnar*, f. 19.2.1930 i Olling, Ringkøbing amt, søn af landmand Jacob Madsen, Olling, Kibæk. Ansat i Tarm.
25. *Meidahl, Kirsten Marie*, f. 17.11.1938 i Aarhus, datter af sognepræst A. Meidahl, Tirstrup. Ansat i Aarhus.
26. *Olesen, Jens Jørgen*, f. 27.2.1939 i Skovby, Sønderborg amt, søn af gårdejer Jens Olesen, Skovby. Ansat i Tranum (soldat).
27. *Pedersen, Birgit Johanne*, f. 13.6.1938 i Lemvig, datter af murermester Viggo N. Pedersen, Lemvig. Ansat i Skagen.
28. *Pedersen, Mette Holmgaard*, f. 14.4.1939 i Vind, Ringkøbing amt, datter af husmand S. Holmgaard Pedersen, Vind. Ansat i Sdr. Lem.
29. *Saarup, Evald*, f. 10.4.1936 i Ettrup pr. Hurup, Thisted amt, søn af gårdejer Jens Saarup, Ettrup. Gift med Bente Christensen (61). Ansat i Aalestrup.
30. *Smed, Signe Marie Kristensen*, f. 28.10.1938 i Hjardemaal Klit, Thisted amt, datter af gårdejer Chr. Smed, Hjardemaal. Ansat i Lintrup.
31. *Sørensen, Grethe*, f. 22.7.1938 i Hjardemaal, Thisted amt, datter af husmand P. Otto Sørensen, Hvidbjerg, Thy. Ansat i Roslev.
32. *Thomsen, Niels Marinus*, f. 5.10.1929 i Gudum, Ringkøbing amt, søn af gårdejer Aage L. Thomsen, Gudum. Ansat i Sdr. Lem.
33. *Troelsen, Birthe Møller*, f. 18.3.1939 i Nim, Skanderborg amt, datter af fabrikant P. Troelsen, Nim. Ansat i Silkeborg.
34. *Øe, Svend*, f. 4.6.1938 i Engbjerg, Ringkøbing amt, søn af førstelærer Kr. Jensen Øe, Ølby (24). Gift med Asta Saugmandsgaard Kristensen (61). Ansat i Aulum.

B

1. *Baadsgaard, Hans Peter*, f. 27.11.1937 på Fur, Viborg amt, søn af færgemand Jens V. Baadsgaard, Fur. Gift med Inge-Lone Hvam Jessen (61). Ansat i Vorup (soldat).
2. *Borregaard, Karen*, f. 5.3.1939 i Manstrup, Hjørring amt, datter af gårdejer A. Borregaard, Manstrup. Ansat som lærerinde ved forberedelsesklasserne på Nr. Nissum seminarium.
3. *Clausen, Tove*, f. 16.10.1937 i Skjern, datter af gårdejer E. Clausen, Hedeby, Skjern. Gift med Knud Nielsen (61). Ansat ved Flynder centralskole.
4. *Dahl, Henry Langergaard*, f. 23.8.1938 i Tørringhuse, Ringkøbing amt, søn af bankkasserer Svend Dahl, Lemvig. Gift med Anna Birgit Støttrup (59). Ansat i Gudum (soldat).
5. *Dahl, Jørgen Aage*, f. 16.9.1932 i Them, Skanderborg amt, søn af gårdejer Henry Chr. Dahl, Silkeborg. Ansat i Sønderhaa, Thy.
6. *Djernes, Inger*, f. 1.12.1938 i Sejerslev, Thisted amt, datter af gårdejer Anders Djernes, Jørsby pr. Sdr. Draaby. Ansat i Nykøbing, Mors.
7. *Giversen, Meta Kristina*, f. 28.5.1938 i Roum, Møldrup, Viborg amt, datter af husmand M. Giversen, Møldrup. Ansat i Lemvig.

B

Forreste række fra venstre: Lis Birgit Pasgaard, Karen Borregaard, Meta Giversen, Asta Lindebjerg, Ellen Grøn, Inge Kjærgaard, Jytte Kragh Jensen, Inger Diernes, Lissie Korsgaard Pedersen, Tove Clausen.

2. række: Peder Juhl Pedersen, fru adjunkt Porup, lektor frk. E. Jensen, adjunkt Poul Hansen, adjunkt Johs. Albertsen, fru adjunkt Albertsen, lektor Johs. Hejbol, forstander P. C. Gjelstrup, fru rektor Hogel, rektor E. Hogel, fru lektor Koch, lektor A. Koch, fru lærer Mojsgaard, lærer K. Mojsgaard, fru adjunkt Skovbakke, adjunkt P. Skovbakke.

3. række: lærer Olsen, adjunkt S. Porup, musiklærer A. Tholund, musiklærerinde frk. E. Gadegaard, forstrelser M. P. Sørensen, fru lærer Sørensen, lærerinde frk. E. Larsen, Henry L. Dahl, adjunkt fru I. Tangsig Christensen, adjunkt A. Tangsig Christensen, lærerinde fru H. Elbech Hansen, lærer Elbech Hansen, fru lektor Eriksen, lektor fru Hanne Christensen, lektor G. Eriksen.

4. række: adjunkt Stig Rosenstand, adjunkt M. Walter, lektor S. E. Abrahamson, fru adjunkt Ilsoe, fru Inga Olander, Hans Peter Baadsgaard, Inge-Lone Hvam Jessen, Birthe Molgaard Nielsen, Bodil Iversen, Agnes Pilgaard, Irma Norbjerg, Anna Marie Hansen, fru lektor Ringgaard, lektor T. Ringgaard, lærer Knud E. Christensen.

5. række: adjunkt N. Ilsoe, Knud Olander, Erik Vagn Rasmussen, Veiner Morberg Madsen, Jørgen Dahl, Erling Jensen, Arne Frank Nielsen, Egon J. Nielsen, Thomas Peter Grave, Anders Moeslund Klostergaard, Anders Dueholm Madsen, Knud Nielsen.

8. *Grave, Thomas Peter*, f. 5.11.1934 i Thisted, søn af boelsmand Ejnar Grave, Sperring, Sjørring. Ansat i Vester Sottrup.
9. *Grøn, Ellen*, f. 10.6.1938 i Nr. Onsild, Randers amt, datter af kirkebetjent Chr. Grøn, Nr. Onsild. Ansat i Aulum.
10. *Hansen, Anna Marie*, f. 29.7.1929 i Ilderhede, Ringkøbing amt, datter af gårdejer Marinus Hansen, Ilderhede, Stakroge. Ansat i Hvidbjerg.
11. *Iversen, Bodil Pugflod*, f. 11.5.1938 i Ringkøbing, datter af slagtermester Carl Iversen, Ringkøbing. Gift med Arne Frank Nielsen (61). Ansat i Spjald.
12. *Jensen, Erling*, f. 22.10.1932 i Skovsgaard, Hjørring amt, søn af hønseriejer Søren Kr. Jensen, Skovsgaard. Gift med Birthe Mølgaard Nielsen (61). Ansat i Nykøbing, Mors.
13. *Jensen, Jytte Kragh*, f. 20.12.1938 i Terndrup, Aalborg amt, datter af installatør G. Jensen, Als, Østjylland. P. t. i Skotland.
14. *Jessen, Inge-Lone Hvam*, f. 7.2.1939 i Bjerringbro, Viborg amt, datter af billedskærer Ingv. Jensen, Bjerringbro. Gift med Peter Baadsgaard (61). Ansat i Vorup, Randers.
15. *Kjærgaard, Inge*, f. 15.2.1939 i Lemvig, datter af bankdirektør Kjærgaard, Lemvig. P. t. i Østrig.
16. *Klostergaard, Anders Moeslund*, f. 14.2.1928 i Grønbæk, Viborg amt, søn af gårdejer Anders Klostergaard, Iller, Ans. Ansat i Borbjerg.
17. *Lindebjerg, Asta Irene*, f. 23.2.1939 i Borbjerg, Ringkøbing amt, datter af afd. gårdejer A. Lindebjerg, Trabjerg. Ansat i Velling.
18. *Madsen, Anders Dueholm*, f. 31.3.1932 i Hurup, Thisted amt, søn af fru O. M. Madsen, Hurup. Ansat i Aalborg.
19. *Madsen, Verner Morberg*, f. 6.6.1934 i Sdr. Vorupør, Thisted amt, søn af gårdejer Jens Chr. Madsen, Sdr. Vorupør. Ansat i Nr. Sundby.
20. *Nielsen, Arne Frank*, f. 25.1.1934 i Bjerringbro, Viborg amt, søn af snedkermester Frank E. Nielsen, Bjerringbro. Gift med Bodil Iversen (61). Ansat i Spjald.
21. *Nielsen, Birthe Mølgaard*, f. 10.7.1938 i Fabjerg, Ringkøbing amt, datter af gårdejer Hans Nielsen, Fabjerg. Gift med Erling Jensen (61). Ansat i Nykøbing, Mors.
22. *Nielsen, Egon Johannes*, f. 6.3.1939 i Humlum, Ringkøbing amt, søn af landmand Villiam S. Nielsen, Hjerm. (Soldat).
23. *Nielsen, Knud*, f. 4.3.1939 i Lerup, Hjørring amt, søn af landmand Kristen Nielsen, Skovsgaard. Gift med Tove Clausen (61). Ansat ved Flynder centralskole (soldat).
24. *Nørbjerg, Irma*, f. 20.5.1939 i Kjallerup, Thisted amt, datter af gård-ejer B. Nørbjerg, Kjallerup pr. Bedsted. Ansat i Videbæk.
25. *Olander, Inga* (f. Lyngsø), f. 24.3.1937 i Farsø, Aalborg amt, datter af husmand Jens Lyngsø, Farsø. Gift med Knud Olander (61). Ansat i Aarhus.
26. *Olander, Knud*, f. 12.7.1938 i Hjerm, Ringkøbing amt, søn af hotelforpagter Johs. Olander, Hurup. Gift med Inga Olander (61). (Soldat).
27. *Pasgaard, Lis Birgit*, f. 23.3.1939 i Hygum, Ringkøbing amt, datter af gårdejer A. Pasgaard, Rom. Ansat i Sdr. Felding.
28. *Pedersen, Agnes Pilgaard*, f. 13.11.1937 i Møgelvang, Sevel, Ringkøbing amt, datter af gårdejer Jens P. Pedersen, Stendis pr. Vinderup. Ansat ved Rinkenæs ungdomsskole.
29. *Pedersen, Lissie Korsgaard*, f. 8.1.1938 i Flynder, Ringkøbing amt, datter af førstelærer E. C. Pedersen, Bedsted Kirkeby. Ansat i Lyngs.
30. *Pedersen, Peder Juhl*, f. 15.8.1938 i Vejle, søn af kordegn F. Pedersen, Vejle. Ansat i Vaarst.
31. *Rasmussen, Erik Vagn*, f. 14.9.1925 i Slagelse, søn af købmand Poul Rasmussen, Aarhus. Ansat i Fabjerg.

Af årets dagbog

Ved J. Søndergaard Jacobsen (06)

Ansættelser

16. Jens Vilh. Taumann,
ol. i Skodborg J.
17. P. Munk-Poulsen, skoledirektør
i Herning.
21. Ane Jensine Andersen,
li. i Sundby.
24. A. A. Andersen, Horne,
r.l. ved Horne-Asdal skole.
26. K. Ehlers Andersen,
læ. i Stagstrup.
26. Knud Karlsmose, læ. i Ferslev.
27. J. P. Lilleøer,
viceinsp. i Lemvig.
29. Kristian Pedersen, Gislum,
r.l. i Sdr. Kongerslev (60).
31. Ernst Aug. Jensen,
r.l. i Hundstrup-Østerild.
31. Jens Alfred Søndergaard,
skoleinsp. i Skjern.
32. Kr. Cilius Kynde,
læ. i Urlev-Stenderup.
33. Agnes K. Vestergaard,
ol. i Hvide Sande.
35. Carl Overgaard Nielsen,
ol. i Bedsted-Grurup.
36. Harald V. Andersen, Asdal,
l. ved Horne-Asdal skole.
36. Eske Nyhus Nielsen, Odder,
skolebestyrer, Aarhus.
39. K. A. Taasti, viceinsp. i Langaa.
39. Anders St. Frandsen, Dalby,
kml. i Struer.
40. Johs. Pedersen,
kml. i Holstebro.
40. Kristine Pedersen, f. Ulrik,
kml. i Holstebro.
41. Olav K. Bendtsen,
r.l. i Bækmarksbro.
41. Abel L. Hørup, ol. i Grindsted.
41. Inger Møller Pedersen, f. Ny-
gaard, li. i Hedehusene.
42. Grete Møller, f. Frederiksen,
li. i Humlum.
42. Herman Møller Jensen,
ol. i Bagterp v. Hjørring.
44. Erik Højby Hansen,
r.l. i Høje Taastrup.
44. Johs. Lovmand, sognepræst
i Frøslev-Møllerup, Mors.
44. Laura Torp Albertsen,
ol. i Skive.
45. Kaj H. Pedersen, ol. i Viby J.
45. Jens Holger Møller Knudsen,
skoleinsp. i Kibæk.
45. Niels Stampe, ol. i Brovst.
46. Anders Gjelstrup,
viceinsp. i Hammerum.
46. Sofia Handberg,
ol. i Bjerringbro.
46. Eva Knudsen, f. Jacobsen,
ol. i Ansager.
47. Peder Egon Højberg,
læ. i Koldby, Thy.
47. Oskar Odgaard Stentoft,
skoleinsp. i Ikast.
47. O. Rørbæk Madsen,
skoleinsp. i Sdr. Bjært.
48. Per Thrane Hansen,
ol. i Roslev.
48. K. Elkjær Jeppesen, Brædstrup,
skoleinsp. i Strib.
49. Lars Poul Andersen, Ringkø-
bing, skoleinsp. i Vildbjerg.

50. Jens Kr. Jensen, Tanderupkjær, r.l. i Resen v. Struer.
50. S. Holdgaard, skoleinsp. i Harboøre.
51. Folmer Kaag, Randers, forstander for Randers kommunale ungdomsskole fra 1. febr. 1961.
51. Jacob Hauge Nielsen, Viby, øvelsesskol. i Jelling.
51. Lauge Bruun Wendelboe, læ. i Nr. Vium-Herborg.
52. Anders P. G. Noc, læ. i Hoptrup.
54. Ludvig Hasberg, seminarielektor.
54. Aage Ib Pedersen, viceinsp. i Aulum.
55. Orla M. Nedergaard, læ. i Bedsted-Grurup.
57. Edith Wang Dalgaard, li. i Holstebro.
57. Ove Bjerre Nejrup, asp. i Vemb.
57. Ole Thielemann, læ. i Hellum, Vendsyssel.
57. Poul Hansen, Bøvlingbjerg, læ. i Tvis.
57. Ellen Hansen, f. Skovdam, Bøvlingbjerg, li. i Tvis.
57. Gunnar Mojsgaard, Tørring, læ. i Hyllinge.
57. Frede Agger, læ. i Bøvlingbjerg.
58. Tove Laursen, f. Hermansen, li. i V. Skjerninge.
58. Arne Johs. Langdahl, læ. i Taars.
58. Karen E. Brunsgaard Larsen, li. i Lydum.
59. Henning Brask, kml. i Frederikshavn.
59. Harald Gammelgaard Madsen, læ. i Vestervig.
59. Børge Adamsen, læ. i Glæsborg, Djursland.
59. Ove Klinkby Koch, asp. i Tarp, senere timelærer ved Vordingborg seminarium.
59. Birthe Adamsen, f. Madsen, li. i Glæsborg.
59. Elin Høll Jakobsen, li. i Nøvling.
59. Else Hvid Hansen, Ejerslev, li. i Vinderup.
59. Gert Wolsgaard, kml. i Skjern.
59. Vera Wolsgaard, f. Jensen, kmli. i Skjern.

59. Jørn Agger, kml. i Skjern.
60. Jytte Knudsen, timeli. i Vorup v. Randers.
60. Vera Thielemann, asp. i Hellum.
60. Elmer Stensgaard Gade, læ. i Thisted.

Afsked med pension

13. Aage Jensen, Vildbjerg, 31/5.
16. Jens Mogensen, Rybjerg pr. Roslev, 31/7.
16. Karl Eske Nielsen, Fjellerup, Djursland, 31/10.
17. J. K. Poulsen, Egeslevmagle, 31/10, fl. til Aabyhøj.
18. P. K. Madsen, Grynderup.
19. N. P. Kjær, Felsted, 31/7.

Andet

11. K. M. Hermansen, Skodborg, har udarbejdet et sognearkiv o. alle sognets gårde med historiske oplysninger om slægterne gennem over 300 år. — Arkivet er overdraget sognerådet.
12. Chr. Winther har hos Gylden- dal udgivet en sproglære.
17. S. A. Tordrup, dr. phil. på en afhandling om: Alder-Standard- punkt.
48. Niels Vestergaard, cand. theol.

Døde

01. Jørgen Jørgensen, Tarm, 22. marts.
03. Carl Poulsen Kvistborg, fhv. skoleinspektør, Struer, 20. nov.
09. Peter Andreas Petersen, Nors, død i febr.
09. Ragnvald Præstholms hustru, Elisabeth, f. Kastrup.
10. Kristian M. Poulsen, fh. Vils på Mors, 14. maj.
10. K. J. Vorstrups enke, Cordula, f. Justesen.
12. Mikkelt Jensen Aggerstrøm, fh. Gettrup, 27. aug.
15. Christen Ørts, Holstebro, fh. Fousing, 18. jan.
21. Johs. Hejbøls hustru, Karen, f. Nielsen, 17. septbr.
29. Kristian Pedersens hustru, Anna Marie, f. Frandsen, febr.

Regnskab for Nr. Nissum seminariums elevforening 1961

<i>Udgifter</i>	<i>Indtægter</i>
»Dæmring« (trykning) ... 1.093,00	Kassebeholdn. pr. 1/1 1961 1.265,40
Årbogen (trykning) 2.794,00	Kontingent f. 1960, efterb. 8,75
Årbogen (klicheer) 407,00	Kontingent (udenb. medl.) 5.251,22
Porto til »Dæmring« og	Kontingent (medl. på sem.) 1.325,00
Årbog 555,30	Salg af årbøger 134,00
Tryksager 126,89	Indvundne renter 26,00
Redaktørens udgifter 25,00	
Betalt indenbys redaktør . 25,00	
Forretningsføreren for	
papir, porto, telf. 30,30	
Indbinding 44,00	
Kassebhld. pr. 31/12 1961:	
På giro 1.571,07	
På bankbog 723,17	
Kontant beh. ... 615,64 2.909,88	
<u>Balance .. 8.010,37</u>	<u>Balance .. 8.010,37</u>

Nærværende regnskab er dags dato gennemgået af undertegnede. Bøger og bilag er sammenholdt. Kassebeholdningen efterset. Intet fundet at bemærke.

Nr. Nissum, den 16. januar 1962.

J. Søndergaard Jacobsen

Hermed regnskabet for 1961. Tak for året, der svandt! Godt nytår! Benyt venligst det indlagte indbetalingskort i 1962. Er De sikker på, De ikke glemmer det, hvis De lægger det til side? – For om muligt at undgå fejladressering af næste årbog bedes alle adresseændringer i årets løb meddelt mig (ikke postvæsenet).

Venligst

M. P. Sørensen, Nr. Nissum.

Foreningsmeddelelser

Efter »Dæmring«s ophør som blad levnes der kun mulighed for at bringe meddelelser fra foreningen een gang om året gennem årbogen. Derfor fremkommer nedenstående til medlemmernes orientering:

Bestyrelsen:

Efter reorganiseringen består bestyrelsen af nedennævnte:

Årbogens redaktionsudvalg:

Seminarielektor *G. Eriksen*, Nissum Seminarieby.

Førstelærer *Poul Jeppesen*, Rom pr. Lemvig.

Lærer *A. Bjørnkjær*, Bøvling.

Førstelærer *Kr. Madsen*, Søndbjerg pr. Uglev.

Seminarieelev *Poul Erik Madsen*, II kl.

Kasserer:

Førstelærer *M. P. Sørensen*, V. skole, Nr. Nissum.

Formand:

Seminarielektor *Alex. Koch*, Nissum Seminarieby.

Redaktionsudvalget har forestået redaktionen af denne årbog og fortsætter med udgivelsen af årbogen for 1962, der søges udsendt i indeværende år, forventelig ved juletid.

Afgangsturnus for bestyrelsen

G. Eriksen og *P. Jeppesen* er på valg efter udsendelsen af 1962 årbogen.

Kassereren samt *Kr. Madsen* og *A. Bjørnkjær* er på valg efter udsendelsen af årbogen for 1963.

Formanden er på valg efter udsendelsen af årbogen for 1964.

Ved denne afgangsturnus er der tilstræbt en vis kontinuitet i bestyrelsen, hvad der skulle stabilisere dennes funktion.

Den fremtidige afgangsturnus vil derefter fremgå af de nylig vedtagne love.

Med årbogen for 1962 vil der blive indkaldt forslag til kandidater for de to afgående bestyrelsesmedlemmer. Derefter vil der blive udsendt stemmesedler til medlemmerne og afstemning afholdt, såfremt der bliver noget at stemme om, d. v. s. et tilstrækkeligt antal kandidater.

Betalingen for årbogen

Betalingen for årbogen, der samtidig er medlemskontingent for 1962, er

8,00 kr.

Der medfølger et girokort på beløbet. Benyt venligst dette omgående, så er sagen hurtigt og bekvemt klaret, og man forskåner kassereren for en masse ulejlighed.

Kontingenter, der ikke er betalt inden en måned efter modtagelsen af årbogen, vil blive indkasseret ved postopkrævning på beløbet + ekstra porto.

Benyt vedlagte girokort!!

Bestyrelsen håber, at medlemmerne fremdeles vil slutte op om foreningen for derigennem at opretholde tilknytningen til Nr. Nissum Seminarium. Derved vil man jo forøvrigt stadig kunne være lidt orienteret om hele institutionen, hvilket nok kan gøres nødig, hvis gamle elever vil sikre sig et a'jourført indtryk af seminariet under dets eksplosionsagtige vækst og udbygning til en moderne læreanstalt med i øjeblikket ca. 500 elever og et lærerkollegium på 30-35 lærere.

Så god vind til den nye årbog. Må den bringe en kærkommen hilsen til mange lærerhjem rundt om i vort land fra „skolen bag de høje bakkers læ”.

Januar 1962

Alex. Koch
formand

1961